

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólát petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Péntek, március 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- A költségvetési vita.
- A népszámlálás végeredménye.
- Tisza István gróf a román komité ellen.
- Miből épül a kulturpalota?
- Gondnoksági eljárás Könygség Fidéi gróf ellen.
- Bajban az aradi cigánytelep.
- Tűz az aradi színpadon.
- A kigolyózott mágnás.
- A barán i vérengzés.

Drámák.

Arad, március 23.

A színpadi szerzők alig tudnak megfelelő modern anyagot találni darabjaik számára s mellettük az élet nap-nap után termeli a drámai eseményeket. Csak el kell olvasni az ujságokat s a figyelmes szem léptenyomon szomorú összeütközéseket talál, a melyek megrázóbbak az újabb színpadi alkotásoknál.

Itt van ismét egy leánynak szerelmi drámája. A körülmények ugyszólván ugyanazok, csak a személyek változnak esetről-esetre. A szerepek ugyanazok, csak a szereplők mások. A leányka jó családból való, jó nevelésben részesült s valamikor jó módban, kényelemben élt. Uri módhoz szokott. Azután elszegényedtek a szülők s a finomságokhoz szokott uri leány fölkerül a fővárosba rokonaihoz. A rokonság tele van jóindulattal és szeretettel, de szűkös viszonyok között él. Vagyon nincs és a kereset

is aránylag kevés. Szóval: az uri leány fiatalon, tizenhét éves korában belejut a létért való küzdelem forgatagába, a melyben tapasztalatlanságában nem tud megállani. A legelső erősebb fuvalom (mondjuk: a szerelem) elragadja s viszi, viszi neki a romlásnak.

Találkozik egy ifjuval, akinek uri formái vannak, amellettt vagyonos és fogadkozásaiban nem nagyon lelkiismeretes. Hiszen annyi fiatalember van manapság, aki fölhevülvén, vagy érdekes kalandot keresve, nem nagyon kérdezi a lelkiismeretét, amikor egy leány elcsábításáról van szó. Rendszerint csak a gáláns esetet látja s szerelemben ma általában is kevesebb az erkölcs, mint valaha volt.

Mint mondani szokták, a fiatalok szerelemre gerjedtek egymás iránt, sőt „halálosan“ beleszerettek egymásba. Az ifju esküszik az élő Istenre és minden szentre, hogy érzelmeinek csak a halál vethet véget és hogy csak ásó-kapa és az utolsó lélekzete fogja elválasztani kedvesétől. Igéri százszor, hogy feleségül fogja venni s a bájos, naiv leányka nem tudja még, hogy a vágy és a vér milyen áradozó szavakat ad a mohó ajakra s milyen perzselő tüzet gyújt a mámoros szemben.

A leányka lelke tele van édes ábránddal, tele van hiszékenységgel s megtelik reménységgel is, hogy a szerelem szárnyán visszatér hozzá a

gondtalan jó mód, a biztos jövő s visszatérnek azok a szép formák, amelyekben fiatalsága telt a szülői háznál, ahol tőség, vagyon és kényelem vette körül. A szerelmes ifjuban a boldogság mosolyog feléje s a szegény leány hisz az ábrándjainak, hisz a reménységének, hisz a saját bohó szívének, hisz az ifju esküvéseinek. Szédület fogja el s pihegve és remegve beledobja magát a könnyelmű fiatalember karjaiba, aki csak a pillanatnyi hevületével számol, de nem a jövővel, nem a felelősségével és nem a megszerzett gyönyörnek és diadalnak későbbi következményeivel.

A szerelmesek boldogok. Együtt is laknak és aránylag sokáig is tart a boldogságuk. Három egész évig. A szegény leány, vagy leány-asszony azt reméli, hogy az ő szerelmi frigye örökké fog tartani. Magdolna — ez a leány neve — egy pillanatig sem szűnik meg ábrándozni: — Ha majd a Gyuri végez, akkor hamarosan elvesz feleségül. Hiszen annyiszor ígérte és fogadta! A szülők ellentállását vagy legyőzi, vagy — nem törődik vele. És akkor, ah, belépek a tisztességes asszonyok sorába!

A világ nem is sejt, hogy az ilyen elcsábított, megcsalt szerencsétlen teremtsére nézve milyen varázsa van ennek a szónak: *tisztességes asszony*. De a Gyuri, aki végzett, már azon töri a fejét, miképpen lehetne szakítani a kedvesével. Három év

Tavaszi vágyak.

Írta: Pogány Béla.

Diákok.

Érőfélben levő síhederek voltunk. Csupa szemtelen és indiszkrét gondolatokat termelt az agyunk. Az emberek kicsinyek, az asszonyok pedig rosszak voltak a mi szemünkben. A latint nem tanultuk, ellenben annál többet foglalkoztunk — mint dohányszagu paptanáraink mondták — „vallásellenes és cinikus könyvek“ olvasásával.

A kis Hefaisztosz, aki a hefaisztoszi tulajdonságok közül csak a sántaságot viselte magán, volt közöttünk a „legromlottabb.“

— Többet nem fogok misére menni, — jelentette ki minden megokolás nélkül.

A lelkigyakorlatokat már amugy is beszüntettük s örültünk, ha a papoknak a vallásos köszönés leple alatt valami görombaságot mondhattunk. A skapulárékat és rózsafüzéreket, amelyeket valaha kegyes ajándékoknak tartottunk, gonosz és lenéző mosolygás közben egy piszkos és öblös hamutartóba dobáltuk, jeleül annak, hogy minden sallangtól és minden gyerekes naivságtól megszabadultunk. Később azonban több szivarosládát is alkalmazni kellett e célra, mert a skapulárékhoz kerültek a leány-levelek, egykor agyoncsókolt ibolyacsokrok és összeaszott rózsalevelek is. Szücs Lacit, a polgármester fiát, mint a javíthatatlan borzartság és bárgyuság mintaképet, könyörtelenül

kidobtuk, mert egyszer szerelmes levél olvasásán csíptük rajt. Mi, akik az unalmas és izléstelen diák-szobában naponként a józan ész bachanáliáit ültük, ilyen emberrel nem érintkezhattunk.

Miért történt, hogyan történt, hogy ide jöttünk, nem tudom. Talán dacból, az ifju temperamentum határt nem ismerő kontrasztszeretéből eredt a tulzásunk. Az agyunk szimplasága nem tudott különbséget tenni sok minden között. A tömjén illatában bünt éreztünk, hát azt hittük, bűnös a rózsá is, mert illata van. Dogmákat csináltunk a magunk számára, amelyekből csak szomorú, a csöndes családias változott meg bennünket. És nem telt bele fél-estendő, a józan ész bachanáliáin elcsendesedtek a véresszáju beszédek.

Összefont karokkal, hallgatagon ültünk a kényelmetlen székeken, törtrugóju pamlagsarkokban. Idegeneknek éreztük magunkat egymás között. Az egykori zajos viták tanyája, ahol csapkodott a guny, szállt a szitok, csöndes embereket gyűjtött egybe délutánonként. Gyászoltunk szótlánul, hazug módon.

Odakint csiklandozó tavaszra kezdett válni az idő. Délben kétszeres világosság ült az utcákra, délután kedves melegség bizsergette végig a hátunkat. A rosszul fűtött szobában gyülekeztünk és vissza kíváncsultunk a tavaszi napsugárra. Vágyó szemeket vetettünk a piszkótól homályos, pókhálós ablakon át, ki a kert-

be, ahol tobzódott az élet. Őt szomorú leányke. Gubbasztottunk és sirni szerettünk volna.

A nagyfejű, vízesszemű Tuba gyerek sóhajtott először:

— Tavasz van.

— Tavasz, — mondta egy másik.

Csöndesen bólogattunk valamennyien, a helyett, hogy visszautasító és hivatalos hangon mordultunk volna rá a Tuba gyereke:

— Számár.

Ez a minden vitát berekesztő, szuverén szó azonban ezuttal nem hangzott el.

A kályhasarokból villámló szemekkel ugrott föl a sánta, de szép és piros arcú Hefaisztosz:

— Hazug kutyák vagytok. Én is az vagyok. Lángol a véretek, ha egy szurtos és otromba cselédleány elcammog mellettetek. Bután és szerelmesen pislogtok az utolsó pipitérvirágra s ha egy kicsit meglangyosodik a föld a lábatok alatt, akkor vége az eszeteknek. Hazug kutyák vagytok!

Megint a Tuba gyerek mondta:

Gyerünk.

És mentünk.

A hallgatag kisvárosi utcáson ibolyát vettünk valamennyien. Kalapunkhoz tüztük és kart-karba öltve, nekivágtunk az illatos tavaszi alkonyatnak.

Szembe velünk egy asszony jött. Buja, széles ajakkal. Nagy mellű, csontos fehér nép. Tágra nyitott szemekkel, esodálkozva, áhitattal

nagy idő s most már végre is komoly párti után kell nézni, hozományt kell hozni a házhoz stb. Magdolnát szégyent és valamennyi ígéretét, amit neki tett, hogy is venné ő komolyan!

Egy szép napon az ifju elmondja, hogy — el kell válnunk. Olyformán mondja ezt, mintha a világ legtermészetesebb dolgáról volna szó, oly dolgról, ami önként értődik. Három évig tartott a viszony: elég volt. Elvégre a nóta is azt tartja, hogy mindenféle szerelemnek vége szokott lenni. De az ifju hős nem kegyetlen és nem hálátlan. Gondoskodni kíván a leányról. Majd szerez neki egy — trafikot.

Szegény leány! Egy világ omlik össze egyszerre a szívében és a szemé előtt. Es minden ábrándjának és szép reményének romjai között csak egy vigasztalás emelkedik az ő számára: a megígért trafik. Megrontott boldogsága és összeomlott egész világa helyett egy kis boltocskát mutatnak neki, a hol megbuzhatja magát, hogy megkeresse a mindennapi kenyerét.

Csoda-e, hogy szívében a szerelem helyét elfoglalja a keserűség és a kétségbeesés? Es csoda-e, hogy revolverhez nyúl, hogy emlékeztesse a hűtlen férfit ígéreteire és fogadalmaira? . . .

*

Ime, a dráma egész megrázó története. A vége az, hogy a szegény Magdolna ott ül a börtönben azért a merényletért, a mit volt kedvese ellen elkövetett. Sir, zokog és tördeli a kezét. Mert a Magdolnák sorsa az, hogy boldogtalanok és bűnbánók legyenek. A fiatal urak pedig tovább folytatják vidám és gáláns játékaikat.

bámultunk, mintha a természet legszebb alkotása szállt volna közénk.

Szennyes napsugarak.

Nem öregek, csak előregedtek. Zavaros vagyok fogták el őket az első melegebb napsugárra. Nem tudták mittevék legyenek. A hivatalos, a tudomány megállapította tavasz még nincsen itt, ellenben a levegőben illatok szállnak, az ablakon napsugarak garázdálkodnak.

Az asszony, hogy tizoratájában hazajött a piacról, már érezte, hogy tavasz van. Lázzórsák ültek az arcán és sietett be a szobaurhoz, a szeretőjéhez és csókokkal árasztotta el.

Az ember még este is habozott. Elvégre komoly családapa nem a szeszélyes időjárás-hoz, hanem a szavahihető kalendáriumhoz folyamodik tanácsért. Ennek alapján azután torokig tömte a kályhát és bement a szobaurhoz, hogy teára hívja.

— Hülye te, — mondta az — hát nem látod, hogy tavasz van. Most akarsz teát inni?

— Az ám, ni, — vette most észre, — engem is kiver a verejték.

Vig nótával, füttyszóval hallotta távozni a szobaurat.

— Ennek kínáltam én teát, — gondolta, — pedig jobb lenne, ha magam is valamiképpen máshogyan tölteném az estemet.

Az asszony bosszusan, vágyak nélkül bujik a takaró alá. Meglátszott rajta, hogy csak nyugodni akar. És a férje, a jámbor és hü-

A költségvetési vita.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 23.

A képviselőházban ma folytatták a költségvetés tárgyalását. Az ülés elején Lengyel Zoltán mondott hosszabb beszédet, amely egy cseppet sem emlékeztetett a még nemrég dörgő hangú vitarendező régebbi aggresszív beszédeire. Nem is keltett valami nagy érdeklődést.

Annál nagyobb érdeklődést keltett Tisza István grófnak a nemzetiségi békéről mondott beszéde, amelyet külön cikkben közlünk.

A képviselőház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert einök 10 óra után nyitja meg az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Dániel Ernő báró egy havi szabadságot kér. Bemutatja a beérkezett kérvényeket, köztük Budapest feliratát a telefontijak leszállítása tárgyában.

Hegedüs Kálmán az állandó igazoló bizottság elnöke jelenti, hogy Vio Antal fiumei mandátumát ideiglenesen igazolták.

Darvay Fülöp a mentelmi bizottság elnöke jelenti, hogy néhai Ugron Gábornak Banjanin János horvát képviselő mentelmi ügyében tett bejelentését a bizottság kívánja napirendre tűzni.

Napirend szerint folytatták a költségvetési vitát.

Lengyel Zoltán megemlékezik Apponyi Albert grófról, aki tanubizonyosságot tett most nemzetünk önállóságáról. Polemizál Lukács László tegnapi beszédével és vele szemben azt vitatja, hogy az ország oly szegény, hogy nem bírja el a folyton növekedő katonai költségeket. Végre ezek a költségek három ezer milliót is ki fognak tenni. Természetes tehát, hogy ilyen gazdálkodás mellett, amikor mindent katonai célokra kell feláldozni, nem jut pénz kulturális célokra. Elismeri azt, hogy Lukács László pénzügyministersége alatt nem fog államháztartásunk csődbe jutni, de kérdés, vajjon az utódjának lesznek-e olyan kiváló tulajdonságai, mint neki. Az állami szerkezetünk kettős hid és annak egyik pillére: Magyarország sokkal előbb fog összerokkadni, mint a másik, mivel a kívándorlás óriási arányokat öltött és az országnak új bevételei nincsenek. A gazdasági politikánk központjában ma a Duna-Tisza csatorna áll, mert rendkívül fontos közgazdasági érdekek fűződnek hozzá és köz és vízi utainkra feltétlenül áldozni kell az államnak. Beszél ezután az egyetemi élet reformálásáról. Attér ezután a

ségben agyonpenészesedett ember, így gondolkozott:

— Milyen öreg ez az asszony. Én vagyok a fiatal. Nem is csalás, ha én most megeszalom. Csak annak fáj a hűtlenség, akinek szüksége van a hűségre.

Kalapot és kabátot vett. Tizenkét év óta először. Az asszony nem kérdezte, hova megy, ő azonban az ügyetlen, esetlen feleségesalók jámborságával mondta:

— Megnézem a tavaszi éjszakát. Ott jó lehet. Egy kicsit kiszéleszik az ember fejéből a sok ostoba szám, ami bent a főkönyvből lerakódik.

Az asszony, mintha aludt volna, rosszkedvűen dűnyögött és belenevetett a párnákba.

...Hajnaltól részegen jött haza. Az asszony úgy tett, mintha haragudott volna. Míg az ura lerugdolta sáros lábujját, ő rózsaszínű pongyolát húzott és nagy robajjal becsapta a hálószoba ajtaját.

Sötét lett. A részeg ember buta álomban hortyogott.

Az asszony a cselédet keltette föl, zsemlyét hozatott vele aztán elküldte a mosónőhöz, ahonnan egyhamar nem jöhetett vissza. Addig végeztet ő maga minden munkát. A szobaurnak nyolckor kellett fölkelni, azt is ő ébresztette föl. Felhuzta a függönyt, amely alól piszkos, szennyes és szemtelen világosság szökött be a szobába...

A tavaszi napsugár volt.

földben és egyéb természetben levő gazdasági erők értékesítésére. Szemrehányást tett, hogy a kisszármási földgázt nem értékesítették eddig és számtalan más kincsek hevernek kihasználatlanul, parlagon. Hosszasan fejtegeti a víz dinamikai erejét, melynek felhasználására kell törekedni. Szünetet kér.

Szünet után Lengyel Zoltán folytatja beszédét. Hosszasan fejtegeti azokat a módokat, melyekkel az ország vízi erejét ki lehet használni.

Ezután Tisza emelkedett szólásra és a nemzetiségi kérdésben nagy beszédet mondott, amelyet lapunk más helyén közlünk.

Tisza után a néppárti Haller István emelkedett szólásra. Előbb arra kérte a Házat, hogy beszédét elhalaszthassa, minthogy azonban azt nem engedték meg, elmondotta beszédét. Nem fogadja el a pénzügyminiszter optimizmusát. A kisbirtokos és kisiparos osztály a legnagyobb támogatásra szorul. Az adók terén a progresszivitást sürgeti. Az alkoholizmus pusztításának megállítására törvényes intézkedést kér. Kevesli a közegészségügyre és mezőgazdaságra fordított összegeket. Nem fogadja el a költségvetést.

Három óraker félbeszakítják a vitát és megállapítják a holnapi ülés napirendjét. Ezzel az ülés véget ért.

A mentelmi bizottság a horvát bán ellen. Budapestről jelentik: A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap este tartott ülésében foglalkozott Banjanin János horvát képviselő mentelmi ügyével és olyan határozatot hozott, melynek éle Tomasics Miklós horvát bán ellen irányul. Banjanin horvát képviselőt a zágrábi törvényszék nem kérte ki a magyar képviselőháztól, amelynek pedig akkor még tagja volt. Nem kérte ki azzal az utólagos indokolással, hogy Tomasics bán egy rendelete alapján a horvát képviselők mentelmi jogának felfüggesztésére csak a horvát országgyűlés illetékes. A bizottság ezért javasolja, hogy a Ház mondja ki Banjanin mentelmi jogának megsértését és hívja fel a miniszterelnököt, hogy saját hatáskörében intézkedjék az iránt, hogy a magyar országgyűlés tagjainak mentelmi joga Horvát és Szlavonország területén is minden körülmények között tiszteletben tartassék. A határozat eredetileg szigorubb szövegben hangzott, de a miniszterelnök közbelépésére enyhítették. A horvát bán ma délelőtt felkereste a miniszterelnököt és hosszabb ideig tanácskozott vele. A képviselőház folyosóin ma azt beszéltek, hogy Tomasics nem ért egyet a bizottság határozatával és lehetséges, hogy a nézeteltérésnek komolyabb politikai következményei is lesznek.

Megakasztott főrendiházi tagság Budapestről jelentik: Kluen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök főrendiházi taggá akarta kinevezni Mezei Mórt, a neologok országos irodájának főnökét. Kinevezésével képviselve lettek volna az izraelita felekezetűek is, de egyik sem az izraelita vallásuk képviselője címen. A miniszterelnök szándékának híre elérkezett az orthodox irodához, melynek elnöke a szándék ellen is tiltakozást jelentett be az esetre, ha a főrendiházban nem nyerne képviseletet az izraelita felekezet orthodox árnalata is. Az orthodox izraeliták álláspontja az, hogy a főrendiházi tagság nemcsak kitüntetés és cím jelent, hanem jogot is. Ezt a jogot pedig nem gyakorolhatná a magyar zsidóság képviseletében a neolog iroda elnöke, mert az orthodox iroda szerint a magyar zsidóság és az igazi zsidóság túlnyomó többsége orthodox. Az orthodoxok tehát vagy két főrendet: egy neologot és egy orthodoxot követelnek, de megnyugosznak abban is, ha a neolog főrend kinevezése is elmarad.

Tisza István gróf a román komité ellen.

— Meghíusult béketárgyalás. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, március 23.

A költségvetési vita folyamán a Ház mai ülésén váratlanul szólásra emelkedett Tisza István gróf és általános érdeklődéstől kísérvé nagy beszédet mondott a román nemzetiségi kérdéstről. Ismertette az ő közvetítői szerepét a béke létrehozatalában és hevesen támadta a nemzetiségi agitátorokat és azoknak a parlamentben is ülő tagjait, akik megakadályozzák, hogy a románság és a magyarság egymást megérthessék.

Az élénk feltűnést keltő felszólalásról a következőkben számolunk be:

(A magyarországi nemzetiségek.)

Elnök: Tisza István gróf óhajt beszélni.

Tisza István gróf: Nem volt szándéka, hogy a vitában felszólaljon, mert igyekezni kell, hogy a költségvetés az ország érdekében mielőbb tető alá kerüljön. Nem fog kiterjeszkedni a vita egész anyagára, hanem a nemzetiségi kérdésben elhangzott nyilatkozatokat akarja rektifikálni. A sajtóban e kérdéstről ugyanis sok téves információ és megjegyzés jelent meg. A vita folyamán Vajda Sándor is szóba hozta a kérdést a Házban. Erre is reflektál.

Első sorban is azt az illúzióját rontja le Vajdának, hogy a békeakció a nemzetiségi képviselők munkájának eredménye. Szóló akciója sokkal régebbi. Már husz évvel ezelőtt elmondotta ezeket Nagyváradon. Ragaszkodik akciójához Vajda kijelentései dacára. Sokkal jobban becsüli a románság egyes férfait, mint amennyi jelentőséget tulajdonít Vajda felszólalásának. Vajda félremagyarázza szóló szavait, amikor azt mondja, hogy ő azt akarja, hogy a románok nemzetiségükből kivetkőzzenek. Ezt nem kívánja. Csak azt kívánja, hogy minden mellék és hátsó gondolat nélkül álljanak a magyar állameszme szolgálatába.

Utál az erdélyi szászokra, akik szintén ragaszkodnak nyelvükhöz és mégis ragaszkodnak a magyar állameszméhez. Megelégedéssel mutat arra a javulásra, amely szerb polgártársaink körében mutatkozik. A szerbség kisértete a nacionalista és centrifugális elemeket a maga köréből.

Ez az az ut, amelyen megfogjuk érteni egymást. Ez az az ut, amelyen megértettük egymást németajku polgártársainkkal. És itt engedjék meg nekem, tisztelt uraim, hogy belső megelégedéssel utaljak az épen olyan bölcs, mint hazafias szavakra, melyeket az erdélyi szászokhoz tartozó egy tisztelt barátunktól tegnap hallottunk. Én azt hiszem, hogy az erdélyi szászok is ragaszkodnak nyelvükhöz, fajúkhöz, jogaikhoz, azt hiszem, hogy az erdélyi szászok is oly nagy nemzetnek a tagjai, melyre gondolhatnak annyi büszkeséggel, mint románajku polgártársaink. De ezt az álláspontot bölcsen össze tudják egyeztetni hazafias kötelességeikkel és azzal a tudattal, hogy ők a németiség ügyének is azzal tesznek szolgálatot, ha itt Európának ezen a sarkán, ezen a fontos pontján megerősíthetik a magyar nemzeti álláspontot. És megelégedéssel utalhatok tisztelt Ház arra az óriási javulásra és fordulatra is, amely szerbajku polgártársaink között megnyilvánul. Hiszen szerbajku polgártársaink elintézték a nemzetiségi kérdést egymás között, legutóbb is a legjobb uton vannak, hogy elintézzék; mert há végig nézünk a képviselőház sorain, látni fogjuk, hogy itt igenis a magyarországi szerbség-

nek igen érdemes és tekintélyes tagjai foglalnak helyet, a magyar szerbek sorából olyanok, akik kizárólag ezt az egyedül helyes magyar álláspontot képviselik.

(A románok.)

Ez az az ut, tisztelt Ház, melyre szerintem, lépnie kell a hazai románságnak is és erre az utra lépett a hazai románságnak egy igen tekintélyes része már is. És a képviselő urak hiába fogják letagadni azt, hogy a hazai románságnak számban, anyagi és erkölcsi sulyban igen tekintélyes része aktív politikai szerepet játszik, tisztán hazafias, magyar alapon. Nézetem szerint mindnyájunknak meg kell ragadni minden alkalmat arra, hogy erre az alapra vezessük rá a románság azon részét is, amely ma aktív vagy passzív magatartásával, de fájdalom, ettől az egyedül helyes állásponttól tartózkodik.

Ez a törekvés vezetett engem azon beszélgetésekben is, amelyeket a hazai románság egyik-másik tekintélyes férfiával a közelmúltban folytattam. Én, tisztelt Ház, ezekről a beszélgetésekről az ügy jelen stádiumában bővebben nyilatkozni nem szándékozom. Én azt hiszem, hogy ezekről bővebben nyilatkozni nem volna célszerű, mert azt tartom ugyan, hogy minden akció a nyilvánosság elé tartozik, minden tényt a nyilvánosság előtt kell feltárni és indokolni, de minden akció előkészítése bizalmas stádiumokkal is bír, melyeknek idő előtti feltárása magát az ügyet veszélyezteti. Én a jelen esetben csak két dolgot kívánok megjegyezni.

Az egyik, hogy a dolog természeténél fogva ebben az egész eszmecsereben én, mint magánember vettem részt. Egyszerűen, mint oly magánember, aki abban a lehet, hogy téves hitben él, hogy egy bizonyos, ha nem is nagy erkölcsi tőkét gyűjtött fel honfitársai lelkében és aki ezer örömmel dobna latba ezt az erkölcsi tőkét, ha ezzel az ügynek lehetne szolgálatot. Amidőn tehát konstatalem, hogy az én beszélgetéseim egy magánember beszélgetései voltak, akinek nem volt megbízatása erre, akinek beszélgetései senki másra nézve obligót nem teremthettek, mint saját magára nézve, egyúttal Vajda Sándor képviselőtársam előadásával szemben konstatalem kell azt is, hogy a nemzetiségi kérdés alapföltételeire nézve is tisztelt barátommal, a miniszterelnök urral teljes szolidaritásban vagyok.

A másik, amit megjegyezni kívánok az, hogy szemben mindazokkal a megjegyzésekkel, támadásokkal, hogy mi mindent kínáltam és ígértem a románoknak, csak egy tényt konstatalok. Megtörtént, — természetesen olyanoknak rosszhiszemű eljárása és bizalommal való visszaélése folytán, kik ellenségi lévén a békességnek, megzavarni akarták a tárgyalásokat, — megjelent egy bizonyos memorandum, amelyet a románságnak egy igen tiszteltreméltó és legszebb intencióktól áthatott vezérférfia, Mihó János dr. adott volt át nekem. Ebben a memorandumban sok olyan van, amin megütközött és nem helyeselt a magyar közvélemény. Ezzel szemben én csak azt konstatalem, hogy a tárgyalások egyelőre holt pontra jutottak épen azért, mert ennek a memorandumnak számos pontban lényeges átváltoztatására lett volna szükség, hogy azt a további megbeszélgetések alapjául elfogadhassuk. Világos tehát, hogy mindazok a támadások, amelyek a memorandum egyik, vagy másik pontja ellen irányulhatnak, nem érhetik ezt a másik faktort, aki ezen az alapon tovább nem folytathatta a tárgyalást. A feladat az, hogy a román társadalomnak azok a hazafias és több belátással bíró vezérelemei, akik óhajt-

ják a megegyezést, gondoskodjanak a román közvélemény előkészítéséről és megnyeréséről. Gondoskodjanak róla, hogy azok a változtatások, amelyek az egységes magyar nemzeti állam szempontjából szükségesek ezen a memorandumon, végrehajtsanak. Én nem desperálok a végeredményre nézve. Én látom érni ezt a kérdést. Én látom az elégedetlenséget nőni azokkal szemben, akik bizonyos vezéri allűrökkel beszélnek a román nép nevében, de kijelentem azt, hogy én a cél elérése szempontjából szívesen szóbaállok mindenkivel, még önökkel is, tisztelt képviselőtársaim, mert én azt tartom, hogy ha létrejöhet a megegyezés, fátyolt kell borítani a multakra és hátsó gondolat nélkül kezdet kell fogni mindenkivel, aki a békés együttműködést becsületesen és igazán akarja.

(A tulzók ellen.)

De engedjenek meg nekem tisztelt uraim akkor, amidőn Vajda Sándor azt mondja, hogy a népnek csak egyetlen faktora van, amelynek meg van a maga hivatottsága és jogalapja arra, hogy béketárgyalásokat folytasson és az a faktor a román nemzetiségi párt, — engedjék meg, akkor a nagyzási hóbortnak egyik legmulatságosabb jelenségével állunk szemben. A tisztelt képviselő ur büszkén hivatkozik azokra a szavazatokra, amelyeket ő és elvbarátai kaptak. Én ezzel szemben hivatkozom rá, hogy hazafias irányu jelöltekre sokkal több szavazat esett, mint önökre és elvtársaikra. Hivatkozom rá, hogy egész vidékeken, például Bihar és Máramaros vármegyében a román népnek és lelkészi karnak a zöme és a román világi intelligencia zöme nyíltan, férfiasan hazafias irányban szavazott.

Hiszen megpróbálták az urak Biharban és láthatták azt a csunya kudarcot, melyet vallottak az egész vonalon. Miért? Mert a román intelligencia nagy része is itt küzdött a mi táborunkban. (Ugy van, jobbfelől.)

Van azután tisztelt Ház, jól tudom, a román társadalomnak egy jelentékeny sullyal bíró része, amely, fájdalom, még nincsen a mi táborunkban, de már régen pálcát tört az urak felett, amely régen elítéli az urak eljárását, mely nagyon jól tudja, hogy önök sokkal több kárt csinálnak a román ügynek, mint a magyar államnak, de azért ma még sem bír elég bátorsággal ahhoz, hogy sikraszálljon az urak lelkiismeretlen terrorizmusával szemben.

Pop C. István: Ezt még sohasem hallottuk!

Tisza István gróf: Ennek a terrorizmusnak egy diszpéldányát találtuk meg Vajda beszédében, aki azt mondotta, hogy elég sok szürke varju kísérelte meg a mi táborunkban, hogy a béke olajágát hozza, azzal a szándékkal, hogy egy csontocskát, vagy egy kis darabka rothadt húst magának megszerezzen. Itt van tehát a hazafias románok intenciójának meggyanusítása, megrágalmazása azzal, hogy ők a legszordikusabb anyagi érdekből cselekszenek és nem tudom, hogy véletlenül-e vagy se, de ez a meztelen hang megtermette, már ugyanazon ülés végén, tegnapelőtt a maga gyümölcsét. Egy magyar képviselőt, aki becsületesen, önzetlenül szolgálta egy hosszú életem át a hazafias román politikának ügyét, aki tizenkét éven át csendben, nyugodtan végezte kötelességét a maga fontos egyházi állásában, anélkül, hogy bárminő törekvést a saját egyéni ambíciója szempontjából elárult volna, akkor amikor távozott a magyar parlamentből, itt Budapesten, az ország székhelyén, a parlament kapujában inzultálta egy pár szerencsétlen, éretlen, önmagáról megfeledezett tacsó.

Pop C. István: Csak abcugoltak. (Nagy zaj a jobboldalon. Elnök csenget.)

Pop C. István: Semmise történt.

Felkiáltások jobbról: Hallgasson! Szégyeljük magukat!

Elnök: Csendet kérek.

Tisza István gróf: A képviselő urak elég vakmerők Romániára hivatkozni velünk szemben. Mit gondolnak, mi történnék Romániában azzal a magyar publikummal, amely egy román képviselővel szemben, vagy egy Románia mellett lojálisan nyilatkozó magyar nyelvű románnal szemben így viselkednék. (Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek.

Tisza István gróf: Azok a szerencsétlen ifjucok remélem elfogják venni a maguk büntetését. A tulajdonképeni igazi bűnösök azonban itt ülnek, akik demagóg eszközökkel megszerezvén maguknak a nép meg nem érdemelt bizalmát, ezt arra használják fel, hogy konkolyt hintsenek és hogy a jobb sorsra méltó, de könnyen elbolondítható román nép hiszékeny lelkületébe a haza-ellenes érzület mérget belecsepegtesse. (Taps jobbról.) Ezért szembe fogok szállni az urak hazafiatlan törekvéseivel mindenkor. Szembe fogok szállni nemcsak mint magyar ember, de mint a román nép igazi barátja is, mert meg vagyok győződve arról, hogy a román nép érdekeinek legveszedelmesebb ellenségei önök. A költségvetést elfogadom. (Hosszantartó éljenzés és taps a jobboldalon.)

Pop C. István szólásra jelentkezik.

Felkiáltások jobbról: Üljön le! Milyen címen akar beszélni?

Pop C. István: Személyes megtámadtatás címén kér szót. Becsületszávára kijelenti, hogy a Mangra elleni támadásról ők nem tudtak, abba bele nem folytak. Nehány ártatlan abcugkiáltásból nem szabad olyan nagy dolgot csinálni. Ha azt hiszi Tisza, hogy nem ők a románság vezérei, téved.

Elnök: Figyelmezteti, hogy ne polemizáljon.

Pop C. István: Ujból kijelenti, hogy nem folytak bele a tüntetésbe.

A pénzügyi-bizottság ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Láng Lajos elnöke alatt ülést tartott, a melyen a költségvetés tételeinek néhány módosítását tárgyalták. Apponyi Albert gróf a jelentést nem veszi tudomásul, mert a flottaszaporítás céljaira a delegáció nem szavazhat meg rendkívüli kiadásokat. Bakonyi Samunak is ez az álláspontja. Lukács László kijelenti, hogy a védrendszer átalakítását ő is a törvényhozás jogkörébe való tekinteti, de az, hogy a hiányzó hajók helyett újak szerzettnek be, nem megváltoztatása a védrendszernek, ennél fogva a delegáció ily hiteket megszavazhat. A bizottság a jelentést tudomásul vette. Batthyány Tivadar gróf ötvenfilléres pánznem behozatalát sürgeti. Lukács László ezt a pénznemet nem tartja célszerűnek, de kilátásba helyezi a tizenötfilléres pénznem behozatalát.

Kormányválság Ausztriában. Bécsből jelentik: A parlamenti helyzet válságosra fordult. A szláv unió ma délelőtti ülést tartott, amelyet délben a provizóriumról való szavazás miatt félbeszakítottak. A csehek határozottan ellene vannak a költségvetési provizórium megszavazásának. Azt hiszik, hogy az unió a miniszterelnöknek ki fogja jelenteni, hogy nem hajlandó a kormány kívánságait teljesíteni, amire aztán a Ház feloszlata fog bekövetkezni. Azt a hírt is terjesztik, hogy a lengyelek se hajlandók a husvét előtti munkaprogramot elintézni. A miniszterelnök a szláv vezérek válaszában vétele után kihallgatásra fog jelentkezni az uralkodónál. A szlávok elutasító vá-

lasza esetében elsősorban a képviselőház elnapolása és röviddel rá feloszlata fog bekövetkezni és a kormány egyelőre a 14. szakasz segítségével fogja az ügyeket vezetni.

A népszámlálás végeredménye.

20.850.700 lélek lakik Magyarországon.

Tavirati tudósítás.

Arad március 23.

Amit olyan nehezen vártunk, végre megtudtuk a népszámlálás eredményét. 1911. január 1-én 20.850.700 ember lakott Magyarországon. Ebből a magyar anyaországra 18.231.400 lélek, Horvát-Szlavonországra pedig 2.619.300 lélek jut.

A magyar Szent Korona Országainak népessége a lefolyt évtized alatt csupán 1.596.000-rel gyarapodott, ami csak 8,3 százalékos népnövekedésnek felel meg. Holott 1880–1890-ig a magyar birodalom lakossága 1.620.000-rel (10,3 százalékkal), 1890–1900-ig pedig 1.791.000-rel (10,3 százalékkal) emelkedett, tehát mindkét évtizedben a népnövekedés abszolút számban is meghaladta az utolsó évtizedét.

Szerencsénkre azonban a baj nem támadta meg a népnövekedés ősforrását: a természetes szaporodást, mert míg 1890–1900-ig a születések és halálozások között való különbség csak 1.957.000-re rugott (11,2 százalékra), addig a lefolyt évtized természetes népszaporodása — egyre javuló irányzat mellett — 2.270.000-re emelkedett, ami 12 százalékos növekedésnek felel meg.

A közölt adatokból kitűnik, hogy a népszámlálás a magyar birodalom területén közel 760.000 emberrel kevesebbet talált, mint a mennyire a természetes népszaporodás adataiból következtetni lehetett. Ennyit tehát a kivándorlás feltétlenül elvont tőlünk. Ha pedig számításba vesszük, hogy a jelentékeny bevándorlás a kivándorlási veszteségünket részben pótolta, a kivándoroltak számát bátran tehetjük 800–900.000-re.

Óriási nemzeti veszteség ez, melyet még aggasztóbbá tesz, hogy a multhoz képest növekedést mutat. Míg 1900-ban a tényleges népnövekedés csupán 167.000-rel volt kevesebb a természetes szaporodásnál, addig 1910-ben a mérleg 673.000 léleknyi veszteséggel záródott.

A kivándorlás következtében nagyon sok vármegye, főképen a Duna balpartján, a Tisza jobbpartján; a Tisza Maros közén és a Drávánál a természetes népszaporodás jelentékeny, sőt több esetben nagy részét elvesztette. Így Arvamegye lakossága a multhoz képest 7,6 százalékkal csökkent, úgy, hogy — természetes szaporodást is számbavéve — ez a határszéli vármegye 15 százalékos hanyatlást mutat. Sáros vármegye népnövekedése 0,3 százalékos volt, Szepesé 0,1, Soproné 1,2, Pozsony 3,1 százalékos. A gazdag Temes és Torontál vármegyék lakossága is alig mutat egy-két százalékos növekedést.

Sokkal kedvezőbb a magyar területek lakosságának gyarapodása, így Pestmegyéé, Békésé, Csiké, Jász-Nagykun-Szolnoké, Hevesé, Borsodé, Szabolcsé, Szatmáré stb.

Szintén tekintélyes aktív egyenleget mutat Hunyadmegye népességi mérlege. A petrozsényi bányavidék hatalmas fellendülése sok ezer magyart vonzott a román többségű és gyenge természetes szaporodású vármegyébe és innen van a nagy népnövekedés. Tíz év alatt a magyarság a megyében 32.000-ről több mint 50.000-re emelkedett.

Kedvező még a népesség vándorlási mérlege Pozsegamegyében a magyar és német elem bevándorlása következtében; Krassó-Szörényben szintén ugyanez okból; és végül Csikmegyében, ahol a nagy mértékben szaporodó székelységnek a fapár adott kenyeret és tartotta vissza az elvándorlástól.

Feltűnő még Máramaros lakosságának közel husz százalékos gyarapodása. Minthogy e vármegye vándorlási mérlege passzív, e nagy népnövekedés okát az erős természetes szaporodásban kell keresnünk.

A városok közül némelyek nagyon gyengén fejlődtek. Így Sopron, Baja, Zombor, Varsád. De a legtöbb törvényhatósági város ezáltal is igen szép fejlődést mutat. Legelől jár e

tekintetben Marosvásárhely 29,8 százalékos népnövekedéssel; majd sorban jönnek: Zágráb (29,3 százalékos), Szatmár (28,9), Nagyvárad (27,4), Eszék (25,2), Debrecen (22,8), Kolozsvár (22,5), Debrecen (22,8), Kolozsvár (22,5), Temesvár (22,4), Budapest (20,4) stb.

Általános meglepetést keltett Budapest aránylag mérsékelt fejlődése. Míg ugyanis a múlt évtizedben a székesfővárosi lakosság 44,8 százalékkal növekedett meg, addig a népgyarapodás az utolsó évtizedben alig haladta meg a 20 százalékos.

Vidéki városaink közül még mindig az egy Szeged lakossága haladja meg a százezeret (118.000); utána sorban jönnek: Szabadka (95.000), Debrecen (92.000), Zágráb (79.000), Pozsony (78.000), Temesvár (72.500), Kecskemét (67.000), Nagyvárad (64.000), Arad (63.000), Hódmezővásárhely (62.500), Kolozsvár (60.400), Miskolc (51.500) stb.

Tűz az aradi színpadon.

— Izgalmas pillanatok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Ma este fél tiszor az aradi színház publikuma izgalmas pillanatokot élt át. A *Bábjáték* harmadik felvonás alatt ugyanis tűz támadt az aradi színpadon. A tüzet rövid zárlat okozta, amely elperzselte a villamos vezeték egy részét s néhány pillanatra ijesztő fényt árasztott szét a színpadon. A nézőteret csaknem zsufolásig megtöltötte a publikum, amely az első pillanatban fölugrált helyéről, de aztán bámulatos fegyelmességéről téve tanulságot, lecsillapodott és az előadás így zavartalanul tovább folyt.

A rövid pánik, amint említettük, a *Bábjáték* harmadik felvonása alatt történt. A színpadon csillár is látható, amelyhez a szükséges villamos áramot a színpadnak, a nézőtérrel szembe fordított jobb oldalán végig húzódó vezeték szolgáltatja. Ez a vezeték voltaképpen a színpad hátsó részéből húzódott ki és a színpadra függesztve futott föl a zsinórpadlásig, ahonnan a csillár csüngött le. Ennek a vezetéknek a színpad jobb oldalán átfutó része, amely a padozattól alig egy méternyi magasságban haladt fölfelé, rövidzárlat következtében lángrobbant és a zsinórburkolatot, az úgynevezett szigetelőt elperzselte.

A színpadon hárman voltak ekkor: Kesztlerné Kápolnay Juliska, Kesztlér Ede és Várnai Jenő. Amint a vezeték lángrobbant a színpad mögött, a publikum felugrált helyéről, mert a tűz fénye a szoba hátsó üvegfalán erősen bevilágított a nézőtérre. Kesztlerné pillantotta meg először a szokatlan fényt és az üvegfalhoz ugrott, hogy meggyőződjék róla, mi történik a színpad mögött. A művésznő örömmel konstata, hogy a tűzveszedelem gyorsan elmúlik. Ugyanis a színpad jobboldalán inspekciózó Marián Sándor és Hegedűs György tűzoltók szinte egyetlen pillanat alatt elnyomták a tüzet. A két ügyes ember tüneményes gyorsasággal kapta le a falról a *Minimax* nevű ol-tószerszámot, amelylyel azonnal lelocsolták s elfojtották a lángot. Amint Kesztlerné ezt meglátta, gyorsan, bájos könnyedséggel előre futott a színen, úgy, hogy a színpad széléről le-szóllhatott a megriadt publikumhoz:

— Kérem, legyenek egészen nyugodtak. A baj már elmúlt, a tüzet eloltották.

A közönség örömmel konstata, hogy a kísérteties láng eltűnt a színpad mögöl és erre mindenki nyugodtan újból elfoglalta a helyét. Még néhány taps is hangzott föl. Az előadás ezután zavartalan nyugalommal tovább folyt és a zsinór elperzseléséből származó kellemetlen szag emlékeztette a közönséget egész a premiér végeig arra, hogy két tűzoltó gyors segítsége komoly veszedelemtől mentett meg néhány száz aradi polgárt.

— Várnai-Jenő, aki a pánik pillanatában a színpadon működött a következőket mondta az izgalmas incidensről:

— Éppen a szarentói dalt kellett volna elénekelni a színpad mögött, amikor láng esapott föl kint. Az egész dolog alig pár pillanatig tartott. A főlesapó lángot Kesztlerné Kápolnay Juliska vette észre legelőször és neki jutott eszébe leggyorsabban, hogy a publikumot megnyugtassa. Amikor Kesztlér és én megtudtuk, hogy mi történt a színpad mögött, már véget is ért az izgalmas incidens. A közönség bámulatos nyugalmat tanúsított és ennek köszönhető, hogy az előadás zavartalanul folyhatott tovább. Mondhatom, hogy ez a kis pánik szinte új hangulatot vitt a publikumba és a szereplők gyorsabb tempóban játszottak. Az izgalom felvillanyozta az idegeket.

Miből épül a kulturpalota?

(A városi tanács az építévállalkozó ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Lapunk mai számában írtunk arról, hogy Kotsis Lajos, akit a kulturpalota fölépítésével bízott meg Arad város törvényhatósági bizottsága, azt kérte a várostól: engedjék meg neki, hogy a közművelődési házat ne égetett téglából, hanem homok, vagy mészkő téglából építse föl. Kotsis azzal indokolta meg kérést, hogy égetett téglát, amit neki a szerződés értelmében használni kellene, nem lehet Aradon kapni. Kotsis érveinek jöhiszeműségében nincs okunk kételkedni, azonban nem mulaszthatjuk el annak konstatacióját, hogy míg a jó égetett téglára 40 korona, addig a mészkő téglára csak 28 korona. Érthető tehát, ha Kotsis Lajos mészkőtéglát szeretne használni.

Az építészeti bizottság tegnap úgy határozott, hogy megengedhető a vállalkozónak a vegyes téglával való építés. A városi tanács ma foglalkozott ezzel az ügygyel. A tanács tagjai több szakértő bizottsági tag társaságában kimentek a kulturpalota helyére és ott szakszerűen megvitatották ezt a fontos kérdést, amely a kulturpalota tartósságára rendkívül nagy jelentőséggel bír. A tanács úgy határozott, hogy nem engedi meg Kotsisnak a mészkőtégla használatát, hanem ragaszkodik a szerződés pontjaihoz. Ha a vállalkozó nem felel meg abbéli kötelezettségének, akkor alkalmazni fogják a szerződésnek ama pontját, amely kimondja, hogy az építészettel fölmerült differenciák esetén a város más vállalkozónak adhatja oda az építést, s fölépíttetheti a palotát az eredeti vállalkozó — Kotsis Lajos — költségére.

Kotsis kijelentette, hogy ezt a határozatot megfélebbezi a közgyűléshez s majd az dönt a fölött: milyen kőből kell építeni a kulturpalotát. Valószínű, hogy ez ügyben a jövő hét folyamán rendkívüli közgyűlést tart a város törvényhatósági bizottsága.

Egyelőre, néhány hétig nem aktuális ez a kérdés, mert előbb a beton alapozást kell elvégezni és csak azután kerül a sor a téglák szereplésére.

SPORT.

+ Az Aradi Hajós Egylet f. hó 27-én, hétfőn este 9 órakor a Központi-kávéház külön termében tartja évi rendes közgyűlést a köv. tárgysorozattal: 1. A választmány jelentése a múlt évi működésről. 2. A pénztáros jelentése a zárszámadásokról. 3. A tisztikar és választmány választása. 4. Indítványok.

+ Labdarugó mérkőzések. F. hó 25-én, szombaton délután rendezi első bajnoki mérkőzését az A. A. K. az Aradi Sport Egyesület

esapatával. A bajnokság öszi fordulójában az A. A. K. egy ponttal vezet a többi délmagyarországi csapatok előtt és ha a bajnokságot ismét megakarja nyerni, erősen kell készülni a tornára. Ez okból vasárnap f. hó 26-án a Temesvári A. K.-ot látja vendégül barátságos mérkőzésre, miután a fővárosi csapatok vidéki csapatokkal nem mérkőznek. Kettős mérkőzésben lesz tehát alkalma gyönyörködni a város sport-szerető közönségének szombaton délután.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Hat esztendőös gyilkos.

— Egy bonyadalmas bűnper befejezése. —

Távirati tudósítás.

Debrecen, március 23

Érdekes bűnpört tárgyalt tegnap a debreceni törvényszék. Harsányi Gábor Máv. mozdonyvezető volt a vádlott, gondatlanságból okozott emberöléssel vádolva. Harsányi elváltan élt feleségétől három gyermekével, akik — amíg ő hivatalosan távol volt — egy Major Gábor nevű emberre voltak bízva.

Harsányi roppantul féltette a feleségétől a gyermekeit, mert az asszony azzal fenyegetődött, hogy erőszakkal is visszaszerzi őket s ezért egy, a boszniai hadjáratban, a dolna tuzlai csatában szerzett bosnyák fegyvert tartott a lakásán, állandóan megtöltve.

A múlt év augusztus 31-én Harsányi reggel érkezett haza. Három gyermeke, a nyolc éves Margit, a hat éves Attila és a három esztendőös Bendegúz már fent voltak. A kis Margit kiment az udvarra atyjához, aki azt mondta neki, hogy hozzon a szomszédból tejet kis testvéreinek.

Amint a leányka a szobába ment, hatalmas durranás hallatszott onnan belülről s a kis Margit állott agygyal, holtan terült el a földön. Mellette volt a dolna-tuzlai puska.

Azután megkezdődött a hetekig és hónapokig tartó vizsgálat és nyomozat. Az apa az anyát gyanúsította, hogy ő lötte le kívülről az ablakon át boszúból a saját gyermekét. Az anya viszont egyenesen az apát vádolta meg, hogy ő lötte agyon ugyancsak boszúból a kis leányt, nehogy a gyámhatóság intézkedéséhez képest az édesanyjának kelljen kiadni.

Ilyen sötétségben és bizonytalanságban folyt a nyomozás hetekig és hónapokig vagyis mindaddig, amíg Mile Pál rendőrkapitány elő nem vette a hat éves kis Atillát és meg nem kérdezte tőle, hogy tud-e bánni ezzel a nagy puskával. A kis fiu minden tévovázás nélkül elővette a gyilkos szerszámot, felhuzta annak kaskáját és megmutatta többször egymásután, hogy miként vette célba és lötte le testvérkéjét.

A tegnapi tárgyaláson a kis Atilla újra katonai szakértők előtt produkálta, hogy tud bánni a fegyverrel. A bíróság azonban mégis gondatlanságból okozott emberölésben mondta ki Harsányit bűnösnek s ezért egy havi fegyházra ítélte. Büntetését azonban felfüggesztette.

§ A Holtzer-ügy. A vizsgálóbíró helyettes tudvaleg elutasította Tóth Józsefnek a Holtzer cég könyvének lefoglalására irányított kérelmét és nem rendelte el a bűnügyi zárlatot sem. Tóth József a vizsgálóbíró határozata ellen ma felfolyamodással élt a vádtanáchoz.

Az ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-	
lakállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

Gondnoksági eljárás

Königsegg Fidél gróf ellen.

— Egy szerződés következményei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Többször megemlékeztünk már arról az áldatlan harerről, amely Königsegg Fidél gróf és a gyermekei között folyik az évek hosszú sora óta. Egész légiót tesznek ki azok a perek, amelyeket a gyermekek apjuk ellen indítottak. Hozomány, tartásdíj, apanázs és egyéb címen folynak a perek Königsegg gróf ellen, aki azonban Afrikában vadászik — és nem fizet.

A harag, amely az apát gyermekeitől elválasztotta, újabban valóságos gyűlöletté fejlődött. Az öreg gróf elhatározta, hogy nemcsak életében, de halála után sem juttat gyermekeinek egy krajcárt sem. Évekkel ezelőtt keresztülvitte, hogy az ingatlan hitbizományt készpénzzé alakíthassa át. Ez sikerült is neki. Königsegg pénzzé tette az összes ingatlanait, a tauai földbirtokot stb. Körülbelül két millió nyolcszáz ezer koronát kapott, amelyből másfél millió adósság lefizetése után egy millió és háromszáz ezer korona vagyona maradt.

Ezt a vagyont akarja most a gróf gyermekeinek hozzáférhetetlenné tenni. E végből a következő tervet eszelte ki.

Érintkezésbe lépett az egyik nagy bécsi biztosítótársasággal, amelylyel járadéki szerződést akar kötni olyanformán, hogy vagyonának jelentékeny részét a biztosítóra rubázza át, a társaság pedig hatvanezer korona évi járadékot köteles neki fizetni. A társaság a gróf ajánlatát el is fogadta, a megállapodás véglegesítése azonban elmaradt, mert a gróf időközben gondolt egyet, itt hagyta a pereit és elment Afrikába oroszánokra vadászni.

Valószínű azonban, hogy a járadéki szerződés perfektuálására nem kerül a sor. A gróf gyermekei ugyanis nem hajlandók ölvetett kézzel nézni megkárosításukat és erélyes lépéseket szándékoznak tenni jogaik biztosítására. A családnak az a terve, hogy Königsegg Fidél grófot gondnokság alá helyezteti.

Kun Tibor dr. budapesti ügyvéd, aki Sárosy Kapeller Ferencné, szül. Königsegg Emilia grófnőt képviseli az apja elleni perben, ma Aradon azt a kijelentést tette, hogy a grófi családnak eltökélt szándéka a gondnokság alá helyezés iránti pert már legközelebbi megindítani. A gondnokság alá helyezést az Országbírói Értekezlet 7-ik szabványa alapján pazarlás címén kéri azért, mert az öreg gróf a bécsi biztosító társasággal szándékolta szerződéssel gyermekeit még a köteles résztől is el akarja ütni és jövedelmével arányban nem álló pazar életmódot folytat. A bíróság természetesen meg fogja idézni és meg fogja hallgatni Königsegg Fidél grófot is, aki előreláthatólag teljes erejéből tiltakozni fog a gondnokság alá helyezés iránt.

A törvényszék egyébként ma délelőtt fogantatosította a tanukihallgatást abban a perben, melyet Königsegg Emilia grófnő férjezett Sárosy-Kapeller Ferencné miniszteri tanácsos neje indított az apja ellen 80000 korona hozományi tőke megfizetése iránt. A törvényszék amint már megírtuk, megítélte a grófnőnek a hozományt, a tábla azonban feloldotta az ítéletet és bizonyításkiegészítést rendelt el. Többek között kihallgatták Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját is, aki a tauai birtok megterhelésére vonatkozóan adott felvilágosítást. A törvényszék legközelebb újból ítéletet hoz.

Bajban az aradi cigánytelep.

— Küldöttség a polgármesternél. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Aradon mindenki tudja, hogy a mi cigányaink városrészét Kekesnek hívják, de hogy az hol van, milyen és hogyan élnek annak a lakói — közvetlenül kevesen ismerik. Ségának a legszebb részét, a vágóhid mögötti részt lakják ezek a cigányok.

Ami az egész országnak sok kísérletezés után, többek között József főhercegnek száz ezrek árán sem sikerül, azt Sarlot Domokos főkapitány nagy fáradsággal megteremtette. Ő telepítette le a mi cigányainkat mintegy százötven családot és aggodó gonddal vezette, rendezte az ő települetet és minden ügyüket. Ingyen telket kaptak a várostól, amelyre házaikat fölépíthették, de a telkek fölött a rendelkezési jogot a város megtartotta magának. A régi Kekes, amelynek a házai a földben voltak, egészen eltűnt és ma már rendesen épített házsorok vannak, mint bármely kis községben.

Ők maguk évről-évre civilizálódnak, tíz év óta, mióta iskolájuk is van, alig fordul elő közöttük kihágás. Sokan már mesterséget is tanultak és hogy ők maguk is mennyire akarnak művelődni, legjobban bizonyítja a velök létesült analfabéta tanfolyam. Ma már senki sem mondhatná azt, hogy ezek a régi kóbor cigányok a társadalom számkivetettjei.

Ezek a szegény cigányok most nagy bajban vannak, mert a közel jövőben el kell hagyniok a régi lakóhelyet, le kell bontaniok a szépen megépített házat, hogy a telkeket eladhassa a város munkásházahelyeknek.

Ezzel természetesen a régi cigánytelep teljesen feloszlaná. Hogy e nehéz helyzeten segítsenek, ma Szántó Lajos ségai igazgató-tanító vezetésével küldöttségileg keresték fel a polgármestert és a gazdasági tanácsnokot s beadták a törvényhatósági bizottsághoz a következő kérvényt:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottságnak Aradon. Alóhírottak, azzal a tiszteletteljes kérelemmel járunk a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság elé, hogy nekünk, akik a cigánytelepnek vagyunk lakói, megengedni kegyeskedjék, miszerint lakóházainkat a szükséges esetekben, — amint a múltban, úgy ezentúl is javíthatassuk, továbbá, hogy ezt a területet, — amelyen mi hájléket építettünk magunknak, s amelyet most városunk rendezni és házhelyeknek örökáron eladni szándékozik, — nekünk adja el. — Kérésünket bátrak vagyunk a következőkben indokolni. A törvényhatósági bizottság határozata szerint városunk azt a területet, amelyen most lakunk és házaink vannak, munkásházák építése céljából elfogja adni. Mi akik szintén munkások vagyunk, házainkat éppen erre a területre és pedig éppen a város utasítása folytán építettük föl. A határozat értelme szerint a közel jövőben ezeket lebontani tartozunk. Új helyen pedig a mai nehéz megélhetési viszonyok között mást építeni módunk, erőnk, nincs.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Azt csak jómódu, vagyonos ember teheti, hogy jókarban lévő házat egyik helyen lebontsa és a másik helyen újat építsen. Tőlünk, szegény napszámos és munkás emberektől, egy oly humánus város mint Arad, lehetetlen hogy ezt kívánja annál is inkább, mert ha nem tekintjük azt, hogy ez által több mint száz cigány család földönfutóvá, a legjobb esetben kóborlóvá lesz, hanem tekintjük a város rideg, üzleti érdekét, hisszük, hogy városunk nem fog kárt szenvedni, mert ugyanazt a pénzt tudjuk adni mi is, amit más munkások. Sok évnek fáradságos munkájával tudtuk megszerezni azt a tőkét, amellyel házainkat felépíthettük. A társadalomnak éppen olyan hasznosító és nélkülözhetetlen munkásai vagyunk, mint más munkások. Családjaink megélhetése, gyermekeinknek tisztességes

nevelése éppen olyan gond nekünk, mint városunk többi lakóinak. Éppen úgy iskoláztatjuk gyermekeinket, mesterségre tanítatjuk, szóval iparkodunk gondoskodni azok jövőjéről, hogy belőlük becsületes polgárokat neveljünk.

Nagyon elszomorított és fájdalmasan érint bennünket az a tény, hogy hét gyermekkel bíró beteg, özvegy asszony hajlékába eső beesurog, kidől a kerítés és megjavítása nem szabad. s ezt a lehetetlen állapotot nem egyes emberek rosszakarata, hanem éppen a hatóság intézkedése teremtette. **Nagy közöttünk az elkeseredés, mert miért ne tarthatná meg magának hajlékát a becsületes ember akkor is, ha feketé a bőre.** Mi magunk is óhajtuk azt, hogy a telep rendeztessék, nem tekintjük, hogy a rendezés által egyesek talán kárt fognak szenvedni. Az új felosztás szerint óhajtuk a területeket megvásárolni, ugyan olyan feltételekkel (négyvszögölenként 60 fill.—1 K.) mint más munkások már vásároltak. Vagyis a területet három éven belül kifizetjük, az épületet pedig, amennyiben az jelenleg nem felelne meg, hat éven belül megfelelően felépítjük. Azon területeket pedig, amelyekeken most 3—4 ház van, közösen, a három, négy ház tulajdonosa vásárolná meg.

Ismételten kérjük a tekintetes Törvényhatósági Bizottságot, kérésünket figyelembe venni és régi határozatunkat hatályon kívül helyezni, annál is inkább, mert ellenkező esetben igen sokan kénytelenek lennének ezt a várost elhagyni, amely eddig gyermekeink szülőhelye, nekünk pedig boldog, kedves otthonunk volt. Aradon, 1911. évi március hó 21-én. Szolgálatkés tisztelettel **Lingurár Simon és ötven társa.**

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Bábjáték, színmű. A) bérlet.
Szombat: Délután: Cigányszerelem, operett. Este: Bábjáték, színmű.
Vasárnap: Délután: nérszékelt helyarákkal: Cigányszerelem, operett. Este: Hercegné asszony, operett.

* **A Bábjáték bemutatója.** Pierre Wolf négy felvonásos színművét mutatta be ma az aradi Nemzeti Színház színészgárdája. A darab a bemutatón fényes sikert aratott s a Bábjáték méltóan sorakozik a világhírű szerző előbbi színpadi műveinek sorozatához. A darab egy kissé lassan indul, de aztán a színpadi eszközök leghatásosabbjai kötik le érdeklődésünket a legutolsó jelenetig. A Bábjáték azonban nemcsak külső hatásokon épül fel, hanem tartalmának tisztán irodalmi nivójával, a jellemzésnek határozottságával, az akció művészi fejlesztésével is. A közönség lekötött figyelemmel, sőt odaadó együttérzéssel követi a mese minden mozzanatát, amelynek középpontjában Roger márki és felesége állanak, akiket a Kesztlerné a meg nem értett szerelmes asszony interpretálására annyi színt, olyan igaz hangokat talált, a csábítás közepette segítség nélkül álló nőt oly határozottan, annyi finomsággal állította be, hogy méltán megérdemelte a közönség szünni nem akaró tapsait. A Kesztlerné-part ugyanis a közönség még az utolsó felvonás után is többször lámpák elé hívta. A többi szereplő is mind helyén állott. Várnay (Ferny), Novák Irén (Fernande), de a többiek is nagyban hozzájárultak a bemutató teljes sikeréhez.

* **Az aradi Képző- és Iparművészeti Társulat** április hó 3-án, hétfőn délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Titkári jelentés. Pénztáros jelentése. A felügyelő-bizottság jelentése az 1910. évi zárszámadásokról. Társulati segédtitkár választása és a választmány alapszabályszerű kiegészítése. Indít-

ványok. Műtárgyak kiosztása. Az alapszabályok 32. §-ának e) pontja értelmében az indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal írásban nyújtandók be az igazgatóságnál.

§ **A két operai diszeloadás.** Aradnak a komoly művészi események iránt mindig lelkesen érdeklődő közönsége április hó 2-án vasárnap és 3-án hétfőn alkalmat kap két kiválóan nagyarányú operai diszeloadásban gyönyörködni. **Szendrey Mihály** színiigazgató áldozatkészsége és az aradi színiügyi bizottság méltányossága lehetővé tette, hogy a **Zichy János** gróf magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatórium vezetésére két impozáns operai diszeloadást rendez. Az első nap műsora a következő: I. rész: **Rigoletto 2-ik felvonása.** Cilda — **B. Sándor** Erzszi a magy. kir. Operaház művésznője, **Rigoletto** — **Takács Mihály** a magy. kir. Operaház tagja, **Mantus hercege** — **Székelyhid** Ferenc dr. a magy. kir. Operaház tenoristája. II. rész. **M. Szoyer Ilonka** a magy. kir. Operaház művésznőjének felléptével: **A Denevér II-ik és III. felvonása.** III. rész. Diszhangverseny: 1. Opera ária és műdalok. Éneklő **Takács Mihály.** 2. a) **Aria Sámson és Delilá-ból.** b) **Bizet Carmen Habauerg.** Éneklő: **Hajós Böske** zeneakadémiai operaénekesnő. 3. **Radames** románca **Aidából.** Éneklő **Székelyhid** Ferenc dr. 4. **Arducci**: II. bacció. Éneklő **B. Sándor** Erzszi. 5. **Jelenet a Remete Csengettyűjéből.** Éneklő **M. Szoyer Ilonka.** Hétfőn 3-án színpadra kerül **B. Sándor** Erzszi, **M. Szoyer Ilonka** és **Székelyhid** Ferenc dr. a magy. kir. Operaház művészeinek vendégfelléptével a „**Hoffman meséi.**“ Ebben a babát **B. Sándor** Erzszi, **Antoniát** és **Stellát** **M. Szoyer Ilonka,** **Hoffmant** **Székelyhid** dr. éneklő. Ugyan ez estén tartandó diszhangverseny műsora a következő: 1. a) **Masse-net Manon:** Cavotteja. b) **Aubert:** Kacagó dal. Éneklő **M. Szoyer Ilonka.** 2. **Radames** áriája az **Aidából,** éneklő **Székelyhid** Ferenc dr. 3. a) **De Lara.** Ária a **Messalina** operából. b) **Brahms** Sapphói óda, éneklő **Hajós Böske.** 4. **Opera ária és műdal:** Éneklő **Takács Mihály.** 5. **Donisetti:** **Linda,** zenekari kísérettel éneklő **B. Sándor** Erzszi. Tekintettel arra a körülményre, hogy ez a két operai diszeloadás úgy a rendezőség, mint a színház részéről nagy áldozatok igényel, ez uton kéri a Gyermekszanatórium kormányzósága a nagyközönséget, de főleg a színház igen tisztelt bérloit arra, hogy a színházi pénztárnál már március 27-én hétfőn a mindkét napra rendelkezésre álló jegyeket minden előjegyzés mellőzésével még aznap megváltani sziveskedjék. A helyárak a következők: Nagy páholy: 30 kor. I. r. páholy 12 kor. II. e. nagypáholy 20 kor. I. r. támlásszék 8 kor. II. r. támlásszék 6 kor. III. r. támlásszék 5 kor. II. em. I. sor 3 kor. II. em. II. és III. sor 2 K 40 fill. II. em. IV. és V. sor 2 kor. III. em. I. sor 2 kor. III. em. többi sor 1 korona, középkarzat 60 fillér, oldalkarzat 40 fillér.

* **Bábjáték másodszer.** Pierre Wolf ma bemutatott színművét, a Bábjátékot pénteken és szombaton játssza még a színtársulat a bemutató szereposztásában.

* **A Cigányszerelem szombat és vasárnap délután.** Az idei szezon legsikerültebb operettjét, a Cigányszerelmet játssza a színtársulat szombat és vasárnap délután. A darab szereposztása ugyanaz, mint az esti előadásokon. A főszerepekben ugyanazok a színészek fognak játszani, akik épp ebben a darabban aratták a legnagyobb sikert.

* **Vendégszereplés.** Érdekes vendégszereplés színhelye lesz hétfőn s kedden este az aradi színház. A budapesti Király-színház ismert nevű művésztagja, **Neográdi Dóra** két legjobb szerepében fog vendégszerepelni. Hétfőn a **Varázskeringő** és kedden az **Elvált asszony** fő női szerepében fog fellépni.

* **Az Anatól az aradi színházban.** Megirtuk, hogy a színház három újdonságra készül. Az egyik **Nagy Endre Zseni** vigjátéka, a másik **Szabados** és **Rákosi Bolond** című operája, a harmadik a Király-színház eszidei slágere, **Schnitzler** kiváló érdekességű egyfelvonásos

ciklusát, az Anatóliát, amelynek irodalmi értéke érthetővé teszi azt a kedvező fogadtatást, amelyben legutóbb a fővárosban része volt. A színház nagyban készül a négy darab bemutatására, amelyek gyors egymásutánban kerülnek majd színre.

* Alexander előadása Shakespeare gonoszairól. A Kölcsey-egyesület keddi előadásával is bekapcsolódik a fővárosi szellemi életbe. A Kisfaludy-társaság második esztendeje rendez Shakespeare-matinékat, melyek értékes előadásai közül mindig kiváltók Alexander Bernát dr. művészelőadásai. Az idei sorozatban Shakespeare gonoszai pszichológiai és esztétikai jellemzésével aratta sikereit a tudós író. Erről a tárgyról fog nálunk is előadni kedden délután a vérosházán. Ez lesz a Kölcsey-egyesület tizedik és befejező előadása a november óta tartó sorozatban.

* Ehrlich csodaszere az Urániában. Az Ehrlich 606 az orvosi tudomány legújabb csodaszere az Uránia mai új műsorának legszenzációsabb attrakciója. A rendkívüli gyógyszert, amellyel a frankfurti tudós a legsúlyosabb betegségek egyikétől, a vérbajtól szabadította meg az emberiséget, kiválóan érdekes és ismeretterjesztő kísérletben mutatja be az Uránia nézőközönségének. A vérbaj bacillusa eddig az ember vérében kívül csak a majomokban tenyésztett, a kutatások azonban kiderítették, hogy a Spirocheta Pallida a fogoly szemében is tenyészik és végzi romboló munkáját. Az Urániában egy ilyen foglyon végzett kísérlet látható. A foglyot beoltják egy vérbeteg majom vérével. A fogoly szeme pár nap alatt begyógyul, de óriási nagyítóval hamarosan látni lehet, hogy a félezred milliméter nagyságu csavar alakú mikrobák vigan tenyésznek. Erre a foglyot narkotizálják és az Ehrlich 606-os preparátumot füle tövébe fecskendezik. A hatás már négy nap múlva konstatalható, mert szemében nagyítóval se lehet a vérbaj bacillusait felfedezni. Ehrlich csodálatos szerén kívül az Uránia mai új műsorán az érdekesnél érdekesebb képek egész sorozatát mutatja be. 175

* Arizáth. Az aradi közönségnek még élénk és kellemes emlékezetében él az a pompás dráma, amelyet a „Karthagói rabszolga” címen az Apolló színház mutatott be először Aradon. Ezt a szeniális mozgókép-felvételt témában és fotografiai kivitelben is messze felülmúlja az Arizáth című kép, amely szintén történelmi tárgyat: a rómaiak életének egy megkapó drámai jelenetét mutatja be csodás kivitelben, a kinematografia technikájának minden modern eszközét felhasználva. Szakemberek állítása szerint az Arizáthnál szebb és tökéletesebb képet még nem produkált a mozgókép-készítés. A nagyérdékű drámai produkciót csak szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház, mert a színházak részéről jelentkező nagy kereslet folytán a képet előreláthatólag hosszabb időn át nem lehet műsoron tartani. Pénteken is új képeket mutat be az Apolló-színház. Két nagyon érdekes természet utáni felvétel (Hálfogás madarakkal és Vadászok az éjszaki jeges tengeren), egy nagyszabású bányász-dráma s több humoros kép szerepel a műsoron, mely ezuttal is csupa elsőrendű, érdekes számból áll. 177

VÁROS ÉS MEGYE.

A városi tisztviselők fizetésrendezése. A belügyminisztériumból arról értesítették Varjassy Lajos polgármestert, hogy a városi szabályrendeletet nem lehet jóváhagyni. A törvény ugyanis nem engedi meg, hogy lakbérpótlékot is felszámítsanak a tisztviselők. Figyelmeztették a polgármestert, hogy dolgoztassa át a szabályrendeletet és a hivatalos retorikák megkerülésével vigye föl a minisztériumba. Miután ez megtörtént, ma a polgármester felutazott Budapestre Figus Albert h. alszámvevő kíséretében és magával vitte a miniszteri utasítás értelmében átdolgozott új lakbérrendeleletet.

A kigolyózott mágnás.

— Sárközy István Ausztráliába utazott.

— Zichy István gróf kilépése a Nemzeti Kaszinóból. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, március 23.

Ma délután közölték hivatalosan Sárközy Istvánnal a Nemzeti Kaszinó ama határozatát, amelylyel őt kirekesztették. A lesújtó ítéletet írásban adták tudtára a kirekesztett mágnásnak, aki a délután folyamán elutazott a fővárosból. Állítólag Ausztráliába vette útját. Hír szerint Zichy István gróf rövid idő alatt ki fog lépni a Kaszinóból, hogy annak nyugalomát így biztosítsa.

Mielőtt Sárközy elutazott beszélt egy újságíróval: Felháborodottan kelt ki az ellene tervszerűen vezetett hajsza ellen, a melynek során róla mesterségesen kovácsolták a súlyos vádakat s úgy állították be azokat, hogy még terhelőbbnek látszassanak, ellenben Zichy István grófot ártatlan galambnak tüntették föl.

— A míg titokban folyt az eljárás, nem beszéltem, de most, hogy a korteskedés a kaszinóban egészen nyíltan lépett fel és Zichy István gróf testi-lelki jóbarátja, Degenfeld Imre gróf hangulatot szított ellenem, tovább nem tesz lakatot szájamra.

— A választmány a reám szórt, valójában teljesen alaptalan vádaskodásokat elfogadhatónak tartotta, az én vádjaimat Zichy István gróf ellen nem ismerte el becsületbevágóknak. Nos jól van. Előállok a vádakkal a nagyközönség előtt is.

Arról nem szólok — nyilván a kaszinói választmánynak ez a szent meggyőződése — hogy Zichy István grófot méltónak tartja a tagságra s tovább is jóbarátnak tekinti. De a történetek után a nagy nyilvánosság elé kell vinnem, hogy mivel vádoltam én Zichy István grófot.

— Hónapokkal ezelőtt provokált, de visszavonta a kihívást és mindenféle abszurd paktumokkal és kérésekkel állt elő.

— Egy aktív, magasrangu huszártiszt jelenlétében én „gyáva gazembernek” neveztem Zichy István grófot, a ki hátam mögött mer beszélni, de szemtől szembe velem meghunyászkodik. Ez még szeptemberben történt. A véres sértést egyszerűen zsebre vágta. Egyetlen egy lépést sem tett ellenem. Ezt az illető katonatiszt a kaszinó igazgatósága előtt tett vallomásával is igazolta.

A további súlyos vád a választmányhoz benyújtott beadványomban a következő:

A drezdai rendőrség U. A. 137—911 szám alatt őrizett egy álnevű levelet. Ebben az anonim levélben valami Werner azt írta rólam a drezdai rendőrségnek, hogy közveszélyes egyén vagyok és felhívja a policia figyelmét reám.

A drezdai rendőrség e levél alapján tudakozódott utánam. Mikor én ennek neszt vettem, egyenesen a rendőrségre mentem s ott megmutatták nekem a kérdéses levelet. Az a bizonyos Werner nem volt más, mint Zichy István gróf. Ráismertem kezezésére.

— A rendőrfőnök természetesen nekem, magánembernek nem adta ki eredetiben a Werner aláírt rágalmazó levelet, sőt még azt sem engedte meg, hogy lefotografáltassam, de készségét nyilvánította, hogy amennyiben ebből bármilyen eljárás következne, becsületbírságnak hajlandó az eredeti levelet bemutatni.

A drezdai rendőrség levelének szövegét másolatban mellékeltem a kaszinó választmányához intézett beadványomban, egyben Zichy István gróf ellen bünyenítő feljelentést tettem s az eljárás most is folyik ellene.

— Ez az az ember, akit a Nemzeti Kaszinó méltónak tart magához. Eddig hallgatam, de most ítéljen a nagyközönség.

A bárándi vérengzés.

A féltékenység áldozatai.

Távirati tudósítás.

Arad, március 23.

Mai lapunkban röviden nirt adtunk arról a borzalmas családi tragédiáról, amely tegnap éjjel játszódott le a biharmegyei Báránd községben. Egy jómódu gazdaember, afeletti elkeseredésében, hogy felesége válni készül tőle, feleségére, gyermekeire lövést tett s végül önmagát ölte meg.

A véres családi drámáról s annak előzményeiről a következő újabb részleteket jeleni tudósítónk:

Szakács Bálint jómódu gazdaember volt Bárádon. Tizenegy évvel ezelőtt nőül vette Gulyás Balázs leányát, Gulyás Juliannát. Tíz éven keresztül a legszebb családi életet éltek. Három gyermekük született. Bálint már 10 éves, Róza 6 éves, a legkisebb, Julianna pedig 3 éves.

A múlt év nyarán aztán különböző pletykák keltek szárnyra. A férj gyanakodni kezdett a feleségére. A családi perpatvarok egymást érték s a vége az volt, hogy a múlt év augusztus havában az asszony hazaköltözött a szüleikhez. Két hét múlva azonban kibékültek s az asszony visszatért az urához.

Szakács Bálint továbbra is féltékenykedett. Az asszonyt ütötte verte s február 5-én aztán végleg hazakergette mind a három gyermekével. Azóta hat hét telt el. A férj naphosszat a koresmákat bujta. Az asszony pedig Medvigy Gábor dr. útján beadta a válókeresetet s a maga részére 30, a gyermekek részére pedig 10—10 korona tartásdíjat követelt havonként. Tegnapra tüzte ki az első tárgyalást ebben az ügyben a berettyóújfalui kir. járásbírósnak. A férj megkapta az idézőlevelet s akkor érlelődött meg benne az a terv, hogy kiirtja az egész családját.

Kedden délben Szakács Bálint illedelmesen állított be az öreg Gulyás Balázs házába.

— A feleségemért jöttem volna — mondotta bevezetőül. — Nagyon szégyelem már azt a csuynyaságot, hogy engem a törvénybe idéznek. Eljöttem, hogy bocsánatot kérjek. Az volna a kérésem, hogy béküljünk már össze. Te visszaköltözöl hozzám a gyerekekkel, aztán majd kifizetjük az ügyvédet.

Az asszony elfogadta az ajánlatot. Délben visszaköltözött a gyermekkel.

Tegnap reggel 7 órakor megjelent Szakácsné Szakácsné nővére Görbe Andrásné. De hiába zörgetett, csöndes, hihalt volt a ház. Rémulten futott az asszony Balázs bátyjáért. Azú án elhívta a kovácsot és bejelentette az esetet a község házában. Futó József községi jegyző és Törös László dr. községi orvos nyomában megjelentek a helyszínen s felfeszítették a pitvarajtó zárját. Borzalmas látvány tárult a jelenlévők elé. Közvetlenül az ajtó közelében feküdt vérbefagyva az asszony s mellette görcsösen szoritva görbe botját, hanyatt feküdt a férj Bent a szobában, az ágyon a három gyermek feküdt egymás mellett. A férj és Julianna, a legkisebb gyermek már halott volt, a többiek pedig eszméletlen állapotban voltak.

Törös László dr. kimosta a sérültek sebeit s megállapította, hogy az asszony jobb halántékán sebesült meg halálosan. Ezenkívül a férj dulakodás közben botjával kettérepesztette a koponyáját. A tíz éves Balázs bal füle mögött sérült meg, a kis Róza pedig a jobb mellén s

a golyó valószínűleg keresztül furta a tüdejét is. Szakács Bálint először az asszonyt viaskodott, ezután a gyermekekre lőtt többször. Mikor a hat töltény elfogyott, másodszer is megtöltötte revolverét s a hetedik golyóval szíven lőtte magát.

Az egyik gyermek meghalt, a másik kétöt sulyos sérüléssel még a délután folyamán beszállították a nagyvárad közpórházba, ahol most a halállal küzdenek.

HIREK.

— **Mójárás.** E hó 24-én: Enyhébb, nyugaton elvélve csapadék, délen szeles.

— **A német császár Bécsben Bécsből** jelentik: Vilmos német császár holnap érkezik Bécsbe. Oderbergtől kezdve különvonaton utazik; a császárvárosba féltizenegy órakerkezik a Nordbanhofon, ahol a király fogadja. Összekötő vonaton a Pendzing-állomásra mennek, ahol a hercegek és hercegnők, továbbá az udvari méltóságok fogadják. A két uralkodó Schönbrunba hajt, ahol dében dezsóné, este diné lesz. A német császár még este tovább utazik. Vele jön a császárné, azonkívül legifjabb fia, a huszéves Joachim és Lujza Viktória hercegnő, a császári pár egyetlen leánya, aki tizennyolc éves.

— **Csernoch János újabb adományai.** Makóról jelentik: Csernoch János kalocsai érsek a csanádi egyházmegyéből történő távozása alkalmából a makói újvárosi róm. kat. templom céljaira 15,000 koronát, a makói kat. iskola berendezésére 1000 koronát, a makói kat. körnek pedig 500 koronát adományozott. Egyben Csanádmegye alispánjához a következő levelet intézte:

Nagyságos alispán ur! Nagyságodnak a saját és Csanádmegye nevében küldött szives üdvözlését őszintén köszönöm és egész bensőséggel viszonzom. Szívesen emlékszem vissza arra a viszonyra, mely közötttem és az ősi Csanádmegye között a hűeimhez való lelki köteleknél és a vármegye területén fekvő püspöki uradalomnál fogva fűzött. Kérem a nagyságos alispán urat, hogy a saját mint a vármegye nevében köszönetemet és hálámat fogadni sziveskedjék azért a szives bizalomért és támogatásért, melylyel főpásztori és a közjóra irányított mindennemű törekvéseimben engem támogatni szivesek voltak. Fogadja nagyságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Csernoch János s. k.

— **Czirák Béla gróf temetése** Bécsből jelentik: Nagy pompával szentelték be ma délután Czirák Béla gróf főudvarnagyt, öfelsége és a Bécsben időző összes főhercegek jelenlétében. A király a Burgból gyalog jött át adjutánsai kíséretében és gyalog távozott. Mikor a József-téren áthaladt, egy elegánsan öltözött fiatal leány kérvényt nyújtott át neki, amit a király odaadott Paar gróf főhadsegédnek. A leányt a rendőrök bekisérték a kerületi kapitányságra. Kiderült, hogy egy nyugalmazott hivatalnok leánya, aki tanítónői állást kért.

— **A belügyminiszter és a körorvosi állások betöltése.** Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, mint belügyminiszterelnök, érélyes leiratot intézett a törvényhatóságokhoz az üresedésben levő községi- és körorvosi állások sürgős betöltése iránt. A belügyminiszterium közegészségi ügyosztályának sikerült is a legutóbbi időben 34 körorvosi állást betölteni. A legközelebbi időben a miniszterium több más körorvosi állás betöltése iránt fogja megtenni intézkedéseit.

— **Magyar román bankalapítás?** Nagyváradról feltűnő hírt jelent tudósítónk. Jól értesült forrásból kiszivárgott az a hír, hogy Tisza István gróf a román vezető férfakkal állítólag egy magyar-román bank létesítésén is fáradozik arra az esetre, ha a béke létrejön. A pénzüintézetnek öt millió korona alaptőkéje lenne és a részvények nagy részét román főpapok jeyeznék, mert főpapi körök egyértelmű helyeslésével találkozott a bankalapítás eszméje. A bank széhhelyét még nem jelölték ki. Vagy Aradon, vagy Nagyváradon, esetleg Nagyszében állítanák föl a pénzüintézetet.

— **Földgáz Biharmegyében.** Nagyváradról jelentik, hogy a biharmegyei Szalárdban Tóth Mihály ártézi kutat furt. A földből gáz áradt ki, amire a kutfurást beszüntette és mérnökök kutatnak most ezen a helyen.

— **Halalozás.** Révész Adolfnak, az Asev. nyugalmazott főfelügyelőjének halála széles körben mély részvételt keltett. A kiváló férfi holtteste pénteken reggel érkezik meg Aradra és a vasutról egyenesen a zsidótemető halottas házába szállítják. A temetés pénteken délután 3 órakerkezik meg végbe a lehető legegyszerűbb keretek között az elhunytak végrendeletbeli óhajlásához híven.

— **Szocialista miniszterek az olasz kormányból.** Rómából jelentik: Az olasz válságnak nagy szenzációja van, a szocialisták részt vesznek a kormányban. A király ma legnagyobb meglepetésre magához hívatta Pissolatis szocialdemokrata képviselőt, s több mint egy óráig tárgyalta vele a szocialisták részvételéről. Általánosságban el van terjedve a hír, hogy Bonomi és Cabrimi szocialista képviselők kapnak miniszteri tárcákat.

— **Merénylet egy leánycseréje ellen.** Apatelekről jelentik: Németh Zsigmond főmérnök szülőjében több morodai napszámos dolgozik. Köztük van Burgyán János, akire nagyon haragszanak a többiek, állítólag azért mert a donjuáni hajlamokkal bíró ifju több szerelmeit fordította el az imádott leány szívet. Tegnapi dében két haragosa megleste, a kezeit, lábait megkötözték és beledobták az udvaron levő négy méter mély cement bazenbe. A szerencsétlen ember koponyatörést és sulyos agyrázkódást szenvedett. A merénylőket a csendőrök letartóztatták.

— **Öngyilkos gyermek.** Temesvárról jelentik: Tragikus öngyilkosság történt ma reggel a Ferencvárosban. — Egy alig tizenégy éves kis fiu az apja szemelátára melibe lőtte magát. A szerencsétlen gyermeket Noel Jánosnak hívják. — A kis Noel prototipusa volt az iskolakerülő gyermekeknek. Nem szeretett az iskola padjaiban ülni, napokig nem járt előadásra, hanem a mezőn játszott inkább. Szülei ezért megdorgálták. Noel ma reggel valahogyan apja revolverét szerezte meg, amellyel kiszökött egy szomszédos kertbe. A kétségbeesett apa követte a fiut, aki látva ezt, a revolvért kétszer a levegőbe sötötte. A harmadik lövést mellének irányozta s ép abban a pillanatban esett vérborultan, halálosan találva össze, amikor az apja ép elérhette. A kétségbeesett szülők orvosért küldöttek, de a hamarosan megjelent Steiner József dr. tisztiorvos csak a beállott halált konstatalta.

— **Koszorumegevéltás.** Özv. Lukács Lajosné 10 koronát adományozott az izr. népkonyhának bold. Révész Adolf ravatalára szánt koszorumegevéltás eimén. Ezen kegyeletes adományért hálás köszönetét fejezi ki: az elüökség.

— **Betörő segédjegyző.** Székesfehérvárról jelentik: Vakmerő betörés történt a mult éjjel. Mittermayer Ernő volt érdi községi segédjegyző és a felesége Pokorny Károly érdi lakos házának falát ennek távollétében kibontották s több ezer korona áru ékszer és ruhát ellopva, megszöktek. A csendőrség nyomozza őket.

— **Bestiális apa.** Budapestről jelentik: A rendőrség letartóztatta Landenberger János 42 éves napszámost, aki Gömb-utca 34. szám alatt lakik. A bestiális ember két leánya ellen követelt el erkölestelen merényletet. Az egyik nyolc éves volt, mikor viszonyt kezdett velük és ez a förtelmes viszony évekig tartott. Landenberger durva, iszákos, erőszakos ember volt. Mindenért terrorizálta a családját és amikor a felesége szólott neki, baltát ragadott és agyon akarta vágni. A rendőrség tegnap megtudta Landenberger János bűnét, az elvetemült embert detektivekkel bevitette a fékapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Az uri csavargó.** A nagyvárad székesegyház sekrestyése tegnap este nagy megütközéssel vette észre, hogy a templomba világosság van. Sietve nyitotta fel az ajtót, hogy megnézzék, ki jár a templomban ének idején. Egy férfi feküdt az oltár lépcsője előtt. A nehéz templomszönyegekre burkolózva feküdt a rejtélyes idegen. A sekrestyés hamar embereket hívott, akik nem kis megilletődéssel lopóztak be a székesegyházba, hogy fel ne riasszák az ismeretlent. Sikerült is megfogni a külöös embert, aki a drága pokrócokban már az igazak álmát aludta.

— **Pechem van,** — mondta szeméit dörzsölve mikor felébredt, a villanyt égve fejtettem.

Az előhívott rendőrszemnek adták át a cinikus embert. A kapitányságon kiderült, hogy sajnálatraméltó elzúllott ember ez, aki az oltár előtt rendezett be magának éjjeli menedékhelyet. Döme Gyula a különös férfi, előkelő szülők gyermeke. Atyja törvényszéki bíró egyik alföldi városban. Nagyon viharos, kalandos életet folytatott ez a Döme Gyula. Nagyváradon valamikor jogász volt, majd önkéntes lett a nagyvárad 37-ik ezrednél, később hivatalnok lett Binarvármegye számvevőségénél. Nyughatatlansága azonban a csendes hivatából kisodorta a nagyvilágba. Volt bányahivatalnok, majd vasuti alkalmazott, de végül is ivásnak adta magát, elzúllott s már hónapok óta városról-városra csavarog. Nagyvárad erősen vonzotta, ide mindig visszatért. Semmi bűnös dolgot nem cselekedett, a legcsekélyebb tolvajlást sem követte el, csak járta eltompult kedéllyel, rongyosan, lezúllva, mámoros fővek az élet országutját. Hetek óta az Apostolok-házában kapott ebédet Döme Gyula, az uri csavargó. De csak ebédet kapott, szállást nem. Napokig a városban kószált s végül nyugalmas, előkelő menhelyet fedezet fel: a székesegyházat.

— **Igazán szent életet folytattam,** — beszélt a szerencsétlen ember — apostoloknál ettem, az oltár előtt aludtam.

Bűn nem is terheli Döme Gyulát. A székesegyházból semmi értékes dolgot el nem vitt. A csavargásban talált uri embert a rendőrség szülővárosába, Beregszászra toloncolta.

— **Bosszuálló vadorzók.** Nyitráról jelentik: Kegyetlen bosszút állt néhány hradei (privygyei járás) vadorzó paraszt Kobela János uradalmi erdőőrön. Többen összebeszéltek, meglesték az erdőrt és rárohanva, egy fához kötözték s eltörték ujjait, majd kezét, fejét több helyen összeütötték, végül késekkel összeszurkálták. A szerencsétlen embert a fához kö-

tözve találták meg; állapota reménytelen. A tetteseket letartóztatták és bevallották, hogy az erdőőrt bosszúból kirozták halálra.

— **Halál a kicserélt vasvilla miatt.** Nagyváradról jelentik: Egész életén át tartó nehéz keserves munka után rémes halállal halt meg Girdán Péter 70 éves körösbánlakai napszámos. Maruska Pável fiatal 21 éves munkástársa verte agyon, mert az öreg a saját rossz vasvillája helyett a fiatal fiu új vasvilláját vette magához. A Záh-család házat bontotta le Körösbánlakán 13 munkás. Este a munkások a vasvillájukat egy esomóba rakják les reggeligotthagyják. Alig rakták le a vasvillákat, mikor az öreg 70 éves Girdán Péter — aki egyik szemére vak — oda ment a vasvilla esomóhoz és a saját régi vasvillája helyett kivette Maruska Pável új vasvilláját. Maruska mikor látta, hogy az öreg az ő szerszámját viszi el, felugrott és az aggastyán után szaladt. Hiába magyarázták neki a többi munkások, hogy az öreg csak tévedésből cserélte ki, nem hallgatott az okos szóra. Az ut közepén elérte az öreg Girdán Pétert, kikapta kezéből a vasvillát és azzal addig ütötte az aggastyánt, míg az ki nem szenvedett.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 23-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötöttek jelentettek: **Született:** Fritz Lajos postatisztnak László nevű fia. Babó Gyula asztalosnak Kálmán nevű fia. **Meghalt:** Özv. Strancz Jánosné 71 éves nyug. kalauz neje. Piása Trajáné 42 éves házmesterné. Blázs Illés 40 éves napszámos. Ilyés Lajos 17 hónapos fiu. Tomka Ilona 2 napos leány. — Házasság nem fordult elő.

— **A hölgyközönség szives figyelmébe.** Nagyságos Asszonyom! Mielőtt tavaszi ruhaszükségletét beszerezné, sziveskedjék Varga Kálmán női szabó Atzél Péter-utca 2. sz. műtermében a legújabb tavaszi szövetraktárt megtekinteni, amelyet külföldön személyesen válogattam össze, minden szövetből csak egy előtörök készítették, egyben értesítem a nagyra-becsült megrendelőmet, hogy mint azelőtt, ma is elvállalok hozzávalók nélkül is ruhákat a legizlésebb kivitelben. A szövet jóságáról és runa jó állásáról kezességet vállalok. Külföldi ruhamodell-kiállításról hazaérkeztem e hó 1-én, műtermem személyes vezetését ismét átvettem. Mely tisztelettel Varga Kálmán. 892

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — **házilag** — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi szerb egyházi énekkar által március hó 5-én a Központi-szálloda termében tartott hangversennyel egybekötött táncmulatságon a következők voltak szivesek felülfizetni: Tabakovits Emil 30 korona, Antonovics György, Matievity Vladimir 20-20 korona, Sztankovits Miklós 16 korona, Petrán György, Hunyady és Ferdinánd 10-10 korona, Vácán Traján, Szokoly Sándor, Bozsídár Szvetozár György 8-8 korona, Beke Milán, Nagy Lajos, Trláity Szvetozár, Pandurovics Misa, Geller N., Tessits Mária 5-5 korona, Milits N., Popovits Mária 4-4 korona, Vljakovits Pál, özv. Rimszky Sándor, Marinkovits Péter, Erdi Ferenc, Jankovits György 3-3 korona, Popovics N., Bugárszky N., Bozsídár Milosné, Markovits N., Hadzsits N., Szuhin, Pavlovits Szvetozár 2-2 korona, Urbán N., Gyukits Száva, Puterity Mita, Kordat György, Jankovits N., Kleity N., N. N., Gunyev Lici 1-1 koronát, mely összegéért ezton is leghálásabb köszönetét nyilvánítja a rendező bizottság nevében: Bozsídár Szvetozár György pénztárnok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Magyar áruk kirakatversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, mácius 23.

A kirakatverseny bíráló-bizottsága ma tartotta meg a városháza üléstermében értekezletét, melyen páratlan érdeklődés nyilvánult meg a verseny ügyei iránt. Különösen a hölgytagok fogadták azt nagy lelkesedéssel és készséggel felajánlották támogatásukat a mozgalom érdekében.

Az ülést pompás bevezető beszéddel Purgly Lászlóné nyitotta meg, aki lelkes szavakkal esetelte a mozgalom jelentőségét, az ülés további vezetésére Lócs Rezső társelnököt, a jegyzőkönyv vezetésére pedig Steinitzer Jenny urhölgyet kérte fel.

Lócs Rezső a kirakatversenynyel kapcsolatban megemlékezik a tulipán mozgalomról, melynél a magyar közönség lelkesedésével viszáltak és e miatt a nemzet elvesztette a kedvét a további küzdelemtől. Mindazonáltal azonban kijelenti, hogy nem maradt nyom nélkül ez a küzdelem sem, mert hiszen a jelenlegi mozgalom is abból sarjadzott ki, mely a kitűzött iparvédelmi teendőket gyakorlatiasabb módon igyekszik megvalósítani, mint azt eddigi működése, a mostani kirakatverseny rendezése is tanúsítja.

Megvan győződve, hogy ezt a szövetkezést pillanatnyi lelkesedésével való visszaélés nem fogja feladatától eltéríteni.

Ezután felkérte Németh Zsigmond titkár előadót, hogy a kirakatverseny zsüri bizottságának működésére vonatkozó előterjesztést tegye meg.

Előadó rövidesen ismertette az aradi mérnökök vezetésével álló szövetkezés szervezetét, működési programját és annak eszközeit, melyeknek egyik legalkalmasabb és leghatalmasabbját a kirakatversenyben látja.

Ezután három főpontban fogja össze a zsüri feladatát: 1. Megtekinti és gondosan tanulmányozza a kirakatokat és üzleteket. Az üzletekben képviselt magyar áruk mennyiségéről és arányáról tájékozódik. 2. A jutalomdíjak odaitétele felett titkos szavazás útján dönt. 3. A jutalomdíjakat kiosztja.

Sármezey Endre szövetkezési elnök szólalt még fel, aki hangsúlyozta, hogy a bíráló bizottság tagjai ne tömegesen látogassák az üzleteket, hanem egyenként és ki-ki teljesen függetlenül alkossa meg véleményét és annak értelmében adja le szavazatát. Figyelmébe ajánlja a zsürinek, hogy bírálatában ne csak a kirakatok külső szépségére legyen tekintettel, hanem gondos figyelmére méltassa az üzletben raktározott áruk minőségét, mennyiségét is. Megnyugtatta a zsürit arra nézve is, hogy a magyar áruknak jelzett iparcikkek származásáról a szövetkezés tagjai fognak meggyőződést szerezni, ez azonban nem zárja ki azt, hogy az ellenőrzést a számlákba való betekintés útján maguk a zsüri tagok is gyakorolhassák.

A gyűlés az előterjesztéseket lelkesedéssel vette magáévá és elhatározta, hogy 27-én este 6 órakor ugyanitt fog összeülni a jutalomdíjak odaitétele végett. Ugyanakkor fogja megállapítani a jutalomdíjak kiosztásának idejét is.

Purgly Lászlóné urnő szólalt fel ismét és indítványozta, hogy a szövetkezés által felajánlott jutalomdíjon kívül a hölgyek is tüzzenek ki versenydíjat, melyre a gyűjtést személyesen indítja meg és pár pillanat alatt a hölgyek díja gyanánt az első díjat is meghaladó összeg gyűlt össze.

Az értekezlet nagy lelkesedéssel vette tudomásul az eredményt és első díj gyanánt — eltérőleg az eddigi határozatával szemben — ezt állapítja meg a többiek sorrendjének változatlanul meghagyása mellett.

Purgly Lászlóné elnöknő lelkes szavakkal zárta be az ülést, legszebb sikert kívánva a kirakatversenyhez.

Az elnökök lelkes éljenzése mellett oszlott széjjel a gyülekezet.

Az ülésben résztvevők névsorát az alábbiakban közöljük.

Baross Boriska, Darányi Jánosné, Friebeisz Miklós, Habereger Györgyné, Leopold Zsigmondné, Lócs Rezsőné, Marinkovits Péterné, Madarász Elemérné, Purgly Lászlóné, Robitsek Ágos-

tonné, Sármezey Endréné, Simon Karolin, dr. Singer Jánosné, Steinitzer Zsenie, dr. Tisch Mórné, Urbán Péterné, Vásárhelyi Janka, Vásárhelyi Józsefné, Varjassy Árpádné, Wolf Józsefné, Bánfi Miklós, Balla Frigyes, ifj. Bográn Károly, Buday Dezső, Földes Béla dr., Friebeisz Miklós, Hady Antal, Jancsovits Ferenc, Kovács Vince, Kocsis István, Lócs Rezső, Nesnera Aladár, Németh Zsigmond, Nachtnebel Ödön, Péterffy Jenő, Purgly László, Sármezey Endre, Simonffy Aladár, Szakolczay Lajos, Schwartz Zsigmond, Sipos Sándor, Uferbach Jenő, Urbán Endre, Varjassy Lajos dr., Zima Tibor.

— **Az aradi tenyészbika-vásár.** Folyó hó 22-én rendezte az Aradmegyei Gazdasági Egyesület Aradon a X. tenyészbika-vásárt, amely egy a felhajtott anyag minőségét, valamint a vásár forgalmát tekintve, kiváló eredménnyel végződött. Be lett jelentve a vásárra a tenyésztők részéről összesen 145 darab bika. — Felhajtott a vásárra 130 darab, melyek közül el lett adva 95 darab, több mint 70,000 korona értékben, úgy hogy az eladott bikák átlag darabonként körülbelül 720 koronával lettek értékesítve. A vásáron mint vevők résztvettek az aradi, temesvári, szegedi, nagyvárad, dévai, nagybecskereki, trencsényi, nyitrai és lugosi m. k. gazdasági felügyelők, akik tapintatos eljárásukkal az eladók és vevők érdekeit összeegyeztetve, a vásárlásokat úgy eszközölték, hogy ennek folytán egy a tenyésztők, valamint a vásárló községek legyaránt nagyon meg voltak elégedve és megtalálták a számításukat. A gazdasági egyesületet a vásáron Vásárhelyi József igazgató elnök, Friebeisz Miklós alelnök, Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár képviselték.

— **Rokkant iparosok segélye.** A felszámolt Arad-kerületi iparosok rokkant és nyugdíjgyesülete által létesített és az aradi kereskedelmi és iparkamaránál kezelt segélyalap 175 kor. 82 fillért tevő kamataival a kamara területén ipart üzőtt rokkant és elszegényedett iparosok, első sorban pedig az egyesületnek volt ilyen tagjai, ilyen jogosultak nemléteben pedig a kamara területén ipart üzőtt más elszegényedett, rokkant iparosok lévén segélyezendőek, felhivatnak mindazon valóban gyámolításra szoruló, elszegényedett rokkant iparosok, kik ezen segély elnyerésére igényjogosultsággal bírnak, hogy kérvényüket a reájuk nézve illetékes ipartestület (ipartársulat) útján és annak ajánlásával ellátva ez évi április hó 10-éig nyujtsák be a kamarához. A 175 kor. 82 fillért tevő segély 3 igényjogosult közt lesz felosztva. Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

— **Az osztrák-magyar bank ülése.** Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma délelőtt Popovics Sándor v. b. t. bankkormányzó elnöklésével tartotta rendes havi ülést, a melyen Pranger udvari tanácsos, vezértitkár tett jelentést a pénzücről. Ebből a jelentésből megállapítható, hogy a hazai pénzücr a nyugati pénzücrakkal szemben lényeges különbségeket tüntet fel. Különösen azt konstataáltak, hogy a pénz szokott könnyű folyósítása nem úgy volt tapasztalható, mint ahogy az az év első harmadában más években volt. A rendkívüli állapot okát abban a sok alaptőkefelemelésben kell keresni, melyeket az utolsó félévben keresztülvittek. Végeredményében ugyan az alaptőkefelemelések nem jelentenek mást, mint a takarékbetétek állandóbe lekötését, amelyek vagy a kibocsátási pénzücrzetek vagy egyéb takarékpénztáraknál elhelyezve voltak. A külföldi pénzücr helyzete különösen Londonban és Párisban igen kedvező. London éppen úgy, mint Páris, 2 3/8% bankkamatlábban áll, ennek ellenében Németországban a bankráta 4 1/2% és nálunk is körülbelül 4 3/4% körül forog. A főtanácsülésben ezután mindkét főintézet üzleteinek fejlődéséről teletk behatóbb jelentést, ezenkívül a folyó szolgálat ügyei képezték az elintézés tárgyát.

**Reklám nélkül is
mindenki tudja, hogy**

Lovas Károly lakás- és ablak-
tisztítónak
porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789,
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik.

Betegség után

erősítő szerre van szükség. Am hatékony is legyen a szer! Például a SCOTT-féle Emulsió! Próbálja meg és jelentékenyen jobban fogja magát érezni már igen csekély adagok szedése után. Ennek oka először az, hogy azon anyagok, amelyekből a SCOTT-féle Emulsió készül, tiszták és kitűnő minőségűek. Második oka pedig a SCOTT-féle gyártási eljárás, mely párját ritkítja.

A SCOTT-féle Emulsió sokkal gyorsabban állítja helyre az egészséget, mint a közönséges csukamájolaj. A SCOTT-féle Emulsió-t az orvosok e célra harmincnégy év óta rendelik. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

As Emulsió vételénél a SCOTT-féle elírás védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni. Utánzóktól óvatosan.

1900. évi osztrák Államsorajegy	164.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19 30
Magyar hitelbank-részvény	254 75
Osztrák hitelintézeti részvény	668 —
Osztr.-magy. Államvasúti részvény	756 25
10 frankos arany (Napoleonkor)	19 01
Német birodalmi marka	117 42 1/2
London vista	240 10
Paris vista	94 95
50 márkás arany	28 48

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1911. március hó 24-én:

A) bérlet A) bérlet.

B á b j á t é k,

Színmű 4 felvonásban. Irta: Pierre Wolff. Fordította: Varaci Antal. Rendező: Kesztyer Ede.

S Z E M E L Y E K ;

Roger	Kesztyer Ede.	Ganges	Ajtai Ödön.
Ferney	Várnay Jenő.	De Monclars	Kápolnai J.
Nizeróles	Polgár S.	Fernande	Novák Irán.
Pierre Varelne	Dely Lajos.	De Jussyné	Zalay Magit.
Bonnières	Vass Jenő.	De Lanceyné	Folinuszné.
Valmont	Huszár K.	Durieu báróné	Sütő Mancl.

Kezdete este 7 és fél órakor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. B. Nagybecskerek. Már nem tartózkodik Magyarországon.
Ima. Közölni fogjuk.

Felelős szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NYILTTÉR.*

Özv. Révész Adolfné szül. Link Henriette, a saját, valamint sógorai és sógorinói, Révész Nándor és neje szül. Buehwaldler Róza, Révész Béla dr. és neje szül. Kohn Hermína, özv. Reiser Edéné és az egész rokonság nevében is szomorú szívvel tudatja, hogy áldott emlékü jó férje, a szerető testvér és jó rokon

RÉVÉSZ ADOLF ur,
az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak nyugalmazott főfelügyelője

e hó 22-én munkás életének 58-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogultat pénteken f. hó 24-én délután 3 órakor fogjuk az aradi zsidótemető halottas házából sírhelyéhez kísérni és az örök pihenésnek átadni.

Aldás emlékére!
Arad, 1911. márc. 23.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 23

Amerika 1/4-el magasabb, Kinálat, vételkedv megfelelő, 12 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buza 1911. áprilisra	11.71—11.72	11.74—11.75
Buza 1911. májusra	11.47—11.48	11.50—11.51
Buza 1911. októberre	10.84—10.85	10.85—10.86
Rozs 1911. áprilisra	8.19—8.20	8.23—8.24
Rozs 1911. októberre	8.05—8.06	8.07—8.08
Tengeri 1911. májusra	5.55—5.56	5.55—5.56
Zab 1911. áprilisra	8.53—8.54	8.50—8.51

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. márc. 24-én péntek

(Bárd Simonov-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett.)

1. Sport gyönyörök. Humoros. — 2. Becsület (film D'art) Dráma. — 3. Az erénydíj. Komikus. — 4. Udvari képek. Látványosság. — 5. Bandika első szerelme. Mulattató. — 6. A paradicsomba Művészi felvétel. — 7. Az érzékeny Mór. Humoros. — 8. Ehrlich 608. Tudományos felvétel.

Előadások d. n. 1/2 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadásokon a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti korona értékben.)

1910. Márc. 23.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10 60—10 65
76	10 65—10 70
77	10 75—10 80
78	10 85—10 90

Buza (Temesvári korok. áru):

75 kilogrammos	10 50—10 60
Rozs	7 0—7 5
Arpa	7 25—7 35
Zab	7 70—7 80
Tengeri(ul)	5 10—5 15

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, pénteken 1911. március 24-én:

1. Utazás a jegestengeren. Nagy látványosság. — 2. Agrippina. Történelmi dráma. — 3. Kompromittáló levél. Pompás bohózat. — 4. Halfogás madarakkal. Természettudományi felvétel. — 5. Egy tudós orvos története. Nagyszabású életkép. — 6. Flirtelő emberek. Humoros. — 7. A bányász szerelme. Drámai életkép. — 8. Pali a bölcs. Kacagató.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

As előadások délután 1/2 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

As előadásokon katonazene játszik.

Ruhatar. — Buffet.

Magyar gyártmányú cikkek!

Kemény kalapok (Gyukits és Társa Budapest)

Puha kalapok (Temesvári kalapgyár)

Fehérneműek (Selmezbányai inggyár)

Harisnyák (Gyulai és Temesvári kötő-és szövőgyár)

Nadrág- és Harisnyatartók (Müller és Társa, Budapest)

Esőernyők (Alsólendva)

Bőrkesztyűk (Hamerli, Pécs. Hinterseer, Temesvár)

Sportsapkák (György L., Budapest)

Cipők és Csizmák (Saját készítmény, Helyben)

Bőr lábazárak (Saját készítmény, Helyben)

Cipőoromok (Elsner R és Társa, Ujpest)

Pipere szappanok (Kolozsvári szappangyár.)

As itt felsorolt árak

MÜNZI.

elsőrendű uri divat-üzletében állandóan kaphatók 1153

Tavaszi újdonságaim

dus választékban megérkeztek.

Üzleti elvem fenttartása:
Nagy forgalom, kevés haszon.

Kiváló tisztelettel
Németh István,
női és férfi divat áruháza
Arad, Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz palota.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az Arad, Szabadság-tér 10. sz. alatt

Levő
Salgó Gusztáv-féle
épület és butor asztalos **műhelyt**

átvettem, s azt saját személyes vezetésem alatt tovább folytatom.

Szives pártfogást kér
1257 teljes tisztelettel

Spitz Ignác.

Homok,
építkezési célokra
beton kavics
bármily mennyiségben
állandóan

kapható.
Pollák Sándor,
göztéglagyár Mikaleka.
Telefon. 65-515. 976

Telefon 410.
WINKLER JÓZSEF
szőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisza, dus gyökéretű bor és csemegefajta

SZŐLŐOLTVÁNY
ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerüli eladására mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlással szivesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Alkalmi vételek
és eladások
ékszertárgyakban
arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor
órák és ékszerész
Weitzer János utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák
arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereletnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

TEA
RÜM

ILLATSZEREK,
HÖLGYPOROK,
KÖLNI VIZEK,
SZAPPANOK

s minden egyéb háztartási szerekben.

Vojtek és Weisz
drogeriája
Arad.

Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételét
ingyen közvetíti és sörkölcsönöket leggyorsabban ki-
eszközöl
Leonhardt
Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

Ősz haj nincs.
Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer
HAIRREGENERATORRAL
megnedvesítjük.
— Nagy üveg ára 2 korona. —
Főraktár:
Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.
3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 381

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421
Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“
Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. **Ára 2 korona.**

Kitűnő amerikai a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**
gummi

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:
Hajós Árpád gyógyszerárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Permetező javítások elfogadtatnak.

• M. kir. szabadalmazott •
Borszivattyuk
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.
A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátlanosságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a hort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők
Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egyeleges csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozsott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak
a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó
m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 361
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóság.

12896—IV—1911.

Ajánlati hirdetemény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy a soborsini dohánygyáruda kezelésének betöltése céljából 1911. április 24-én délelőtt 10 órakor a pénzügyigazgató hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlat útján versenytárgyalást fog tartani.

Arad, 1911. március 20-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

3613—1911.

Hirdetemény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A magyar korona országai területén bel- és külföldiek által ipari, kereskedelmi, pénzforgalmi, szállítási s bármilyen más haszonhajtó célból nyereségre alakult vagy üzletben tartott s nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek üzleti jövedelmeik után, amennyiben ezek a bányaadóról szóló törvény határozmányai alá nem esnek, az 1875. XXIV. törvénycikkben meghatározott elvek és szabályok szerint adóznak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek igazgatói vagy ügyvezetői a városi adóhivatalnál 1911. évi március 15—31. közötti időben benyújtandó üzleti jövedelem-bevalláshoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyűlési határozatnak szabályszerűen hitelesített kivonatát s a vállalat, egylet jövedelmi mérlegét (nyereség- és veszteség-számláját) csatolva tartoznak. Ha a jövedelem-mérlegben más községekben levő fióközletek jövedelmei is befigyaltatnak, melyek az 1875. évi XXIV. t. cikk 9. §-a szerint külön adózhatandók meg, e körülmény a fióközletre eső jövedelemnek kitüntetése mellett a bevallási iven megjegyzendő.

Az adóalap helyes megállapítása céljából a vallomáshoz csatolandó még:

1. A vállalat tulajdonát képező állampapírok vagy egyéb adómentes értékpapírok jegyzéke;
2. az üzleti költségek részletes kimutatása;
3. a közgyűlési határozatnak, a behajthatlan követelések törlesztésére vonatkozó kivonata.

Mindazok a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek, melyeknek igazgatóságai a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó jövedelem-orrásokat az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból az adókötelezettek vagy adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valóbanul mondják be vagy titkolják, avagy hamis vallomást adnak, az adótárgynak egészen

vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t. cikk 100. §-a értelmében büntetettek. Arad, 1911. évi február hó.

A városi adóhivatal.

4401—1911.

Hirdetemény

A nagym. m. kir. földművelésügyi miniszter ur 5400—911 számú rendelete értelmében felhívjuk mindazon munkaadókat, hogy a szolgálatukban álló minden egyes gazdasági cseléd után az „Országos Gazdasági munkás és cselédsegély pénztári” javára jogerősen megállapított 120 fillért haladéktalanul, de legkésőbb folyó év április hó 1-ig a városi adóhivatalnál annál is inkább fizessék be, mivel a fennálló törvényes intézkedések értelmében esetleges baleset esetén a munkást megillető segélyek csak az esetben lesznek kiszolgáltatva, ha 120 filléres díj az esedékességkor legalább 30 nappal a baleset előtt tényleg befizetve lett.

Egyidejűleg figyelmeztetjük a munkaadókat, hogy ha cselédének számban vagy személyében az általános összeírás foganatosítása után — változás áll be, akkor a változás az új cseléd szolgálatba lépésétől számított 15 napon belül a községi előjárásnak (városi adóhivatalnak) szóval vagy írásban bejelentendő és a hozzájárulási díj ezen bejelentés alkalmával (tehát április hó 1-e előtt is) azonnal befizetendő: a cselédnek személyében beállott változás esetében azonban a díj természetesen csak akkor fizetendő meg ha a munkaadó a 120 fillért a szolgálatból eltávozott cseléd után azon évre még nem fizette be.

Arad, 1911. március hó 4.

A városi tanács.

1274—1911 p. m.

Hirdetemény.

Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége I. Ferencz József által országglása megkezdésének 60-ik évfordulója alkalmából legkegyelmesebb alapított emlékkereszt elnyerésére vonatkozó rendelet hivatalomban betekinhető.

Felhívom azokat, kik érdemkereszt elnyerésére igényjogosultsággal bírnak és az érdemkeresztet elnyerni óhajtják, hogy hivatalomban 1911. április 10-ig jelenkezzenek.

Arad 1911. március hó 8-án.

Kádas Kálmán

16jegyű

Uj, egységes

VILÁGTÖRTÉNELEM675 szövegképpel
65 műiappal
és 12 térképpel.

Teljes világgtörténet két kötetben.

KÉT KÖTETBEN

Irta MÁRKI SÁNDOR

egyetemi tanár

ELSŐ RÉSZ

Az ó- és középkor története

314 szövegképpel, 14 fekete, 11 színes műmellettképpel és 8 színes térképpel.

MÁSODIK RÉSZ

Az új- és legújabb kor története

361 szövegképpel, 35 fekete, 5 színes műmellettképpel és 4 színes térképpel.

Márki világtörténete egészen új irányt jelent a magyar történetírás terén. A legalaposabb tudományosságot egyesíti az előadás lebilincselő érdekességével. Az uralkodó személyeken kívül a gazdasági és kulturális mozgalmakat is az események középpontjába helyezi. Korszakokat és embereket művészi módon jellemez s a múlt eseményeit beszélve el a jövő utjaira is rávilágít.

A teljes mű ára két diszkötésben 48 K
A kétkötetes mű négy kötetbe kútvé 60 K

Kiadta az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat Budapest. Részletfizetésre is megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben.

14073/911. I.

1267

Haszonbérleti árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közölni teszi, hogy az aradi marosparti „Aczél”-féle káposztás földeknek az 1911-ik évre leendő haszonbérbeadása végett 1911. évi április hó 18-án d. e. 9 órakor nála első — ennek eredménytelensége esetén 1911. évi április 24-én második, szóbeli és írásbeli zárt ajánlati nyilvános árverés fog tartani. A bérbeadandó földterület évi haszonbérének kikiáltási ára 200 korona.

Arad, 1911. március 14-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

**Használt
ólom**
megvételre keresetlik

1910—985/22. V. sz. Árverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy az aradi kir. járásbírótság 1910. V. 985/22. számú végzése által Hermann Emil és trsa bpesti cég jelentkező végrehajtató javára 104 K. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1100 koronára becsült tehén, lovak és zongorából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Dr. Papp János 43 kor., Winkler József 455 kor., Guttman Samu 872 kor. és Hendl Ödön 796 kor. 40 fil. követelése és járu. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Gyár-utca 7 sz. alatt leendő eszközzésére 1911. április évi hó 3-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbhet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX tc. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1911-ik március hó 19. napján.

Gyórfy Arnold

1265

biróságt végrehajtó.

NAGY KÉSZ MŰBUTOR ÉS BILLIÁRD- ASZTAL RAKTÁR ARADON.

ÉRTESÍTÉS!

1124

Értesitem Aradváros és vidéke n. é. közönségét, hogy Aradon, a Boros Beni-tér 7. szám alatti házban levő

billiárdkészítő gyáramat

a legmodernebb kivitelű

műbutorraktárral

egészíttem ki, úgy, hogy képes vagyok a legkényesebb igényű kávéházi és szállodai bere dezéseket is a legmegbízhatóbb kivitelben a legolcsóbb árért. — Állandó nagy raktárt tartok mindenféle háló, ebédlő uri szobákban, szalonokban és irodákban szükségeltető butorokból, kávéházi és szállodai berendezésekből. Szives pártfogást kér kész szolgálattal

Hartmann János.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPÁK.

ARADI NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZE
ARADON

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

Akinek

isméretség híján

házastársra, nevelőre, üzlethez vezetőre, könyvelőre, segédre, i-pánra, gazdatisztára, kulcsárra, vincellérre, kertészre,	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szatácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb-re van szüksége,
--	--

Aki

bérbeadni kíván

birtekot, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	--

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevétele céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„Aradi Közlöny“

kis hirdetés

rovatát használja.

Apró hirdetések.

Zálogházból

kváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

„Fehér rózsá“

jelige alatt levél tévedésből rossz kézbe jött kérem újból érte menni.

Ügyes kárpfiosajánlkozok e szakmába bármily kárpfios munkák pontos és kitiúó elvégzésére, ugy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemelés nélkül. **Stahl M., Bercsényi Miklós-utca 82. sz.** 561**Javaszi női kabátok és felöltők**megérkeztek, 15 koronától feljebb minden árban. **Hoffmann Sándor, Színház-épület.** 4268**Javaszi divatlapok**

Berlini Saison album K. 1— (már előjegyezhető). Reveue Parisienne K. 2-50 és 3—, Grand Album de Blouse K. 5—, Chic Parisienne K. 4— Divat Salon 50 fill. Kis Blous album K. 1-50 Wienerin K. 1-20. Minden bel- és külföldi divatlap és folyóirat előfizethető. **Ingasz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. sz.** 556

Jég

mű vagy termés jég, háztartási célokra aprillis 1-6 1-től naponta házhoz szállítva 6 sé 7 koronás havi bérletben előjegyezhető és megrendelhető az Aradi jégtelep jéggyáránál. Telefon 159. szám. 1017

Eladó egy újdugaszó és kupakológép. **Adelmann Ferencz Ujszentanna.** 1256**Kiadó.**

A Tökölly Imre-utca 49. szám alatt félemeleten egy modern két szobás utcai sarok lakás. Bővebbet ugyanott. 1247

Egy jó házból

való fiu, kereskedő tanoncznak felvétetik, **Weinberger Károly** vegyes kereskedésében **Ternova.** 1231

Kerpel Jzsb

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. **Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Vesztek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb árakon. Üzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Bonyilvántartási iverk készlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. **Kerpel Jzsb** könyv- és papirkereskedése **Aradon.** 4071**

4 szobából

álló II. emeleti Szabadság-téri lakás, május 1-től kiadó. Bővebbet **Hugyödi-utca 1. szám.** 1286

Boros Beni-tér

1-a szám alatt II. emelet egy 7 szobás lakás május 1-re kiadó, melynek két külön bejárata van. 1232.

Egy jó forgalmú vendéglő

más vállalat miatt azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **Tóth Pál vendéglős, Boros Beni-tér 28.** 1233

Ébődkozt

igen jó izletes házikoszt, négy tál étel naponta, jutányosan kapható, házon kívüli is. **Kulpinnénél, Deák Ferenc-utca 38. Ajtó 2.** 1246

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló földszintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejárat, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. **Hasszinger-utca 5. sz.** 939

Berendezés,

rőfös és rövidára szakmából, 2 utcai kirakatszekrényvel eladó. Megtekinthető: **Menczer Mártonnál, Árpád-tér.** 1179

A városi kertészetben

nagyon szép gyümölcsfák kaphatók. Telefon 821. 1264

Eladói

4 darab 95—170 méretű eszlingeni redőnyvel és tükörüveggel ellátott teljesen jó ablak nyári lakhoz igen alkalmas, továbbá egy egylovas igen könnyű fedeles hintó, egy lóra szerszámmal. Bővebbet **Frick József építőnél, Heim Domokos-utca 8., telefon 829.** 1269

Csinos butorozott

udvari szoba azonnal kiadó, **Damjanich-utca 3—4.** 1263

Pince a Lyceum közepében üres hordók be- raktározására kerestetik. Ajánlatok a bér-összeg megjelölésével „Pince“ jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1262

Ügyes gépiró,

ki irodai teendőkhöz is jártas, szerény igényekkel állást keres. **Cím: Gerse Károly Demeter-utca 76.** 1272

Szorgalmas nő munkásember,

ki a kerti munkálatokhoz is ért, állandó foglalkoztatásra **Cukor László fakeskedőnél felvétetik.** 1273

Nagymennyiségű maculatura eladó.

156—911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az 1911.—1912 évi téli idényben szükséges 2000 m³ cser és 1200 m³ bükkfa szállítása iránt folyó év március hó 27. d. e. 10 órákor árlejtést tart. Az ajánlatokban kiüntetendő a fa származási helye, a fa minősége nemkülömbben azon év a mikor a fa vágatott.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban. Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

A gazdasági széke.

Tégla

kapható még 25 000 darab I-ső oszt.

Kirle Antal,

Flórián-utca 6b. szám.

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen- gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, első- rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvé- tetnek.

Telefon 633. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázólmester

Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállal szobafestő és mázólmester munkákat legegyszerűbb kivitelűtől legdiszesebbig, továbbá természetes fautáztatásokat (flo- derozást) szines üvegekkel ki- rakott gipszfestést ugy hely- ben, mint vidéken. 1012

Valódi

francia mellfűzők

különlegességek kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterem.

Ernyő különlegességeken du- választék. Javítások és villany- ernyő készítesek elfogadtatnak. Városi és megyei telefon 808.

